

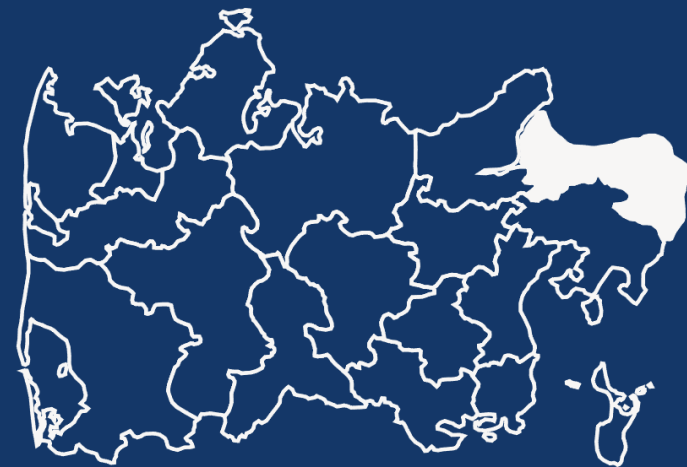

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Erhvervsudvikling i Norddjurs Kommune

Tendenser, specialisering, vækst og
erhvervsfremmeindsats

Maj 2022

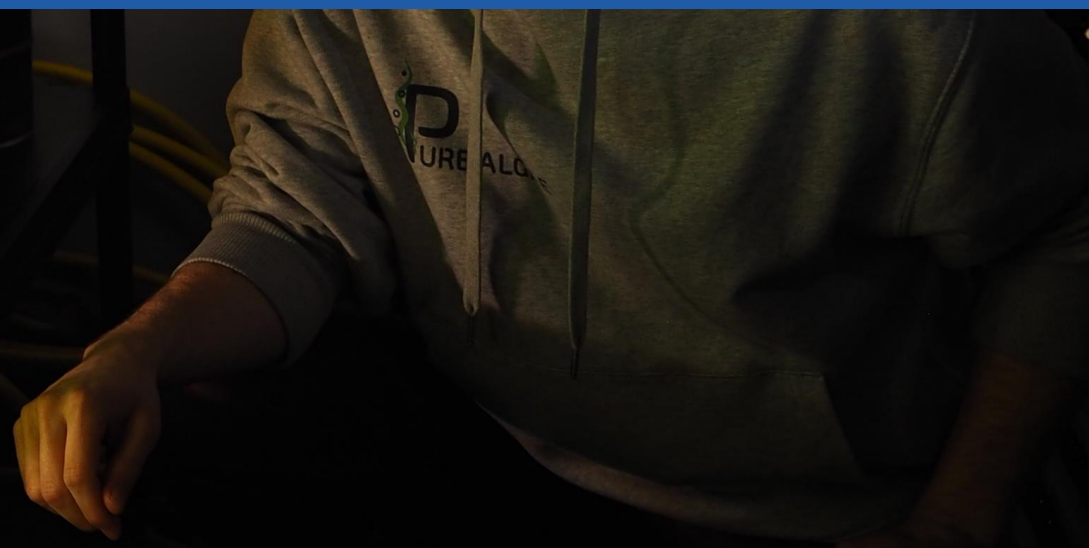
Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Temaafsnit om kvalificeret arbejdskraft	8
3. Temaafsnit om megatrends	15
4. Beskæftigelse og specialisering	21
5. Iværksætteri og vækstvirksomheder	25
6. Udvikling i virksomhedsbestand og eksport	34
7. Profilanalyse – highlights	38

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1 Forord og sammenfatning

Forord

Denne rapport er tredje udgave af kommune-rapporterne om erhvervsudvikling i Midtjylland¹ – rapporter der tager temperaturen på det lokale erhvervsliv i de 19 midtjyske kommuner.

Erhvervshus Midtjylland har, som et af flere fokuspunkter, til formål at fremme og påpege midtjyske vækstdrivere og styrkepositioner samt modvirke udviklingsbarrierer.

Kommunerapporterne skal ses som et led i dette arbejde, da de skal danne grundlag for en stærk, aktiv og faktabaseret erhvervsfremmeindsats lokalt og regionalt, der understøtter de mange forskellige potentialer og styrker, som Midtjylland besidder.

Ydermere er det hensigten, at kommunerapporterne skal kunne bruges af kommunerne til at identificere det behov og potentiale, som det lokale erhvervsliv besidder. Endvidere er det hensigten at bidrage til at målrette den lokale erhvervsfremmeindsats og brugen af erhvervshusets specialiserede ydelser om virksomhedsdrift og udvikling.

Virksomheder står aktuelt overfor udfordringer grundet rekordlav ledighed og dermed et svækket rekrutteringsgrundlag. Med lokalt udarbejdede bidrag og statistik giver kommunerapporterne bl.a. et indblik i disse rekrutteringsudfordringer samt de initiativer, der er igangsat med henblik på at understøtte det lokale erhvervslivs adgang til arbejdskraft. Formålet er at bidrage til et styrket vidensgrundlag til brug for eventuelle nye lokale initiativer.

Megatrends, herunder grøn omstilling og digitalisering, påvirker i stigende grad erhvervslivet, og flere virksomheder responderer på disse megatrends ved at inkorporere dem i deres strategier. Med udgangspunkt i lokale bidrag samt statistik giver kommunerapporterne indblik i de udfordringer og muligheder, der er forbundet med grøn omstilling og

digitalisering. Det er formålet, at denne viden kan understøtte den fortsatte udvikling.

Vi er taknemmelige for kommunernes bidrag, da dette skaber grundlag for inspiration og videndeling på tværs af kommunerne, og potentielt også udvikling af nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber til gavn for det lokale erhvervsliv.

Tværkommunalt samarbejde samt et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og erhvervshuset med henblik på at styrke erhvervsfremmeindsatsen er vigtigt. Kommunerapporten skal i den henseende være facilitator for yderligere samarbejde, da den giver indblik i det lokale og tværkommunale potentiale og aktuelle udfordringer.

Gennem rapporten sammenlignes udviklingen i Norddjurs Kommune med hele Region Midtjylland, resten af landet og en gruppe af sammenligningskommuner. De sidste udgøres af andre fem kommuner i regionen (Lemvig Kommune, Struer Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune og Samsø Kommune).

God læselyst
Bestyrelsesformand Ib Lauritsen
Direktør Erik Krarup

Sammenfatning – erhvervspræstationer

Analysen af Norddjurs Kommunes erhvervspræstationer viser, at kommunen generelt klarer sig pænt, og er kommet skånsomt gennem coronakrisen, men også at kommunen har et par områder, der ligger en smule under niveauet i sammenligningskommunerne og resten af regionen.

Det mest markante resultat for Norddjurs Kommune viser at kommunen har mange og et stigende antal vækstvirksomheder. Overlevelsesraten for nye virksomheder har også udviklet sig positivt de seneste år, hvilket viser at en høj andel af iværksættervirksomhederne i kommunen formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet fem år efter etablering. Overlevelsesraten ligger betydeligt over landsgennemsnittet.

Norrdjurs Kommune har endvidere oplevet en fremgang i den private beskæftigelse siden 2015, der dog er lidt mindre end i resten af Region Midtjylland. Der er ydermere sket en mindre vækst i virksomhedsbestanden.

Eksportværdien er steget blandt de virksomheder i Norddjurs, der afsætter uden for landets grænser. Andelen af eksportvirksomheder og andelen af iværksættere i Norddjurs kommune er dog lidt lavere end i sammenligningskommunerne og regionen som helhed. Den relativt lave etableringsrate skal ses i lyset af specialiseringen inden for industri og primære erhverv, hvor der typisk etableres færre nye virksomheder end i andre erhverv.

Udvalgte resultater fra analysen

Den private beskæftigelse i Norddjurs Kommune er steget med næsten fire pct. i perioden 2015 til 2020. I resten af regionen er stigningen på ni pct.

Etableringsraten i Norddjurs Kommune var i 2020 4,3 pct. – hvilket er under regionsgennemsnittet på 5,7 pct. og landsgennemsnittet på 6,0 pct.

Der flyttede i 2021 96 virksomheder til Norddjurs Kommune, mens der fraflyttede 119 virksomheder. Nettotilflytningen af virksomheder siden 2016 er 25 virksomheder.

Den samlede virksomhedsbestand i Norddjurs Kommune er steget fra 2.037 i 2015 til 2.059 i 2020.

Andelen af vækstvirksomheder var i 2020 8,7 pct. i Norddjurs Kommune. Andelen ligger dermed over gennemsnittet i både sammenligningskommunerne (6,5 pct.) og resten af regionen (7,5 pct.).

Andelen af eksportvirksomheder ligger med 17 pct. lidt under gennemsnittet i både sammenligningskommunerne og resten af regionen. Til gengæld blev eksportværdien blandt de eksporterende virksomheder fordoblet fra 2015 til 2019.

Sammenfatning – erhvervsstruktur

Norddjurs Kommune har en mangfoldig erhvervsstruktur med en række brancher, der beskæftiger mindst 500 årsværk. De største brancher er bygge og anlæg, detailhandel, landbrug samt industrierhverv som møbler og beklædning samt maskiner og elektronik. Også metalindustri er et stort erhverv og fylder langt mere end i landet som helhed.

Engroshandel er sammen med bygge og anlæg og produktionsindustrien de erhverv, der har oplevet stærkest vækst i beskæftigelsen siden 2015.

Analysen viser endvidere, at mange af de nationale styrkepositioner/klynger fylder relativt lidt i Norddjurs Kommune, der dog har en meget stærk specialisering inden for klyngeområderne produktionsindustri, maskiner og robotter samt fødevarer. De to klynger udgør lokale styrkepositioner.

Udvalgte resultater fra analysen

De tre største brancher – målt på beskæftigelse – i Norddjurs Kommune er bygge & anlæg, detailhandel samt landbrug, skovbrug og fiskeri. Tilsammen beskæftiger de tre brancher ca. 3.000 årsværk.

Norddjurs Kommune har en stærk specialisering inden for flere industri-erhverv. Tilsammen beskæftiger metalindustri, elektronik mv. samt træ og møbelindustri 1850 årsværk.

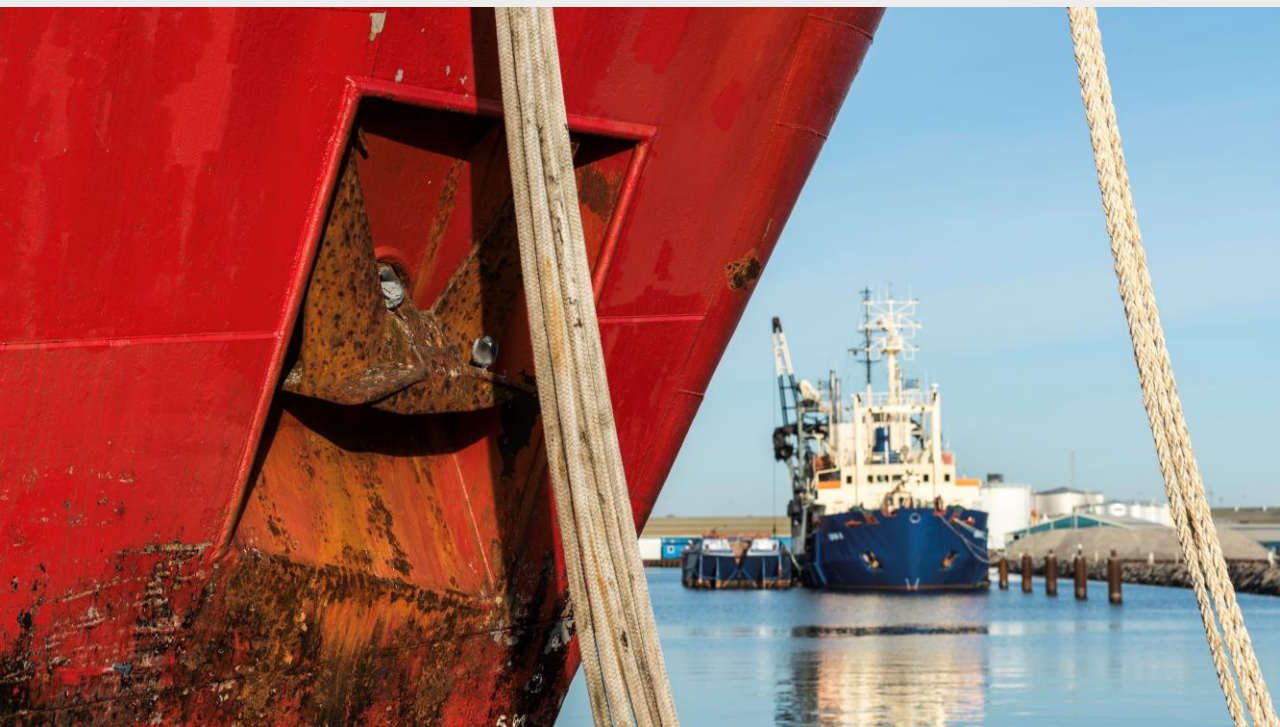
Der er også betydelig vækst inden for flere serviceerhverv. Operationel service (rejsebureauer, rengøring, vikarbureauer, mv.) har haft en jobvækst på 28 pct. i perioden 2015 til 2020. Væksten inden for engroshandel har været 65 pct.

Inden for de nationale klynger har klyngeområdet produktionsindustri, maskiner og robotter en specialiseringsgrad på 2,0 i Norddjurs Kommune. Det betyder, at området fylder dobbelt så meget som i en gennemsnitskommune på landsplan.

Også klyngen fødevarer står stærkt i Norddjurs Kommune med en specialisering på 1,6.

Sammenfatning – særtemaer

Rapporten ser i to temaafsnit nærmere på adgangen til kvalificeret arbejdskraft og de to helt centrale megatrends – grøn omstilling og digitalisering.

I Norddjurs Kommune udfordrer kombinationen af lav ledighed, en arbejdsstyrke med et lavt uddannelsesniveau og vækst i beskæftigelsen adgangen til kvalificeret arbejdskraft. Hertil kommer en efterspørgsel på arbejdskraft med erhvervsfaglig uddannelse, der som i resten af landet overstiger udbuddet.

Arbejdsstyrken i Norddjurs Kommune består af mange faglærte og få højtuddannede. Deltagelsen i efter- og videreuddannelser ligger – ligesom i resten af landet – på et forholdsvist beskedent niveau.

De tilgængelige indikatorer peger i retning af, at virksomhederne i Norddjurs Kommune har svagere forudsætninger i forhold til digital transformation end i andre kommuner – både når det gælder it-kompetencer og deltagelse i erhvervsfremmeprogrammer.

Den grønne omstilling kan styrkes i Norddjurs Kommune, idet kommunen både oplever stigende industrielt energiforbrug og stigende CO2-udledning pr. indbygger.

Udvalgte resultater fra analysen

46 pct. af arbejdsstyrken i Norddjurs Kommune er faglærte – mod 42 pct. i sammenligningskommunerne. Kun fire pct. har en lang videregående uddannelse mod fem pct. i sammenligningskommunerne.

Ca. 12 pct. af arbejdsstyrken i Norddjurs Kommune deltog i efter- og videreuddannelse i 2018 til 2020. Det er lidt højere end regions- og landsgennemsnittet, mens det er på niveau med sammenligningskommunerne.

35 pct. af virksomhederne i Norddjurs Kommune oplevede forgæves rekruttering i 2020 – mod 33 pct. i resten af regionen.

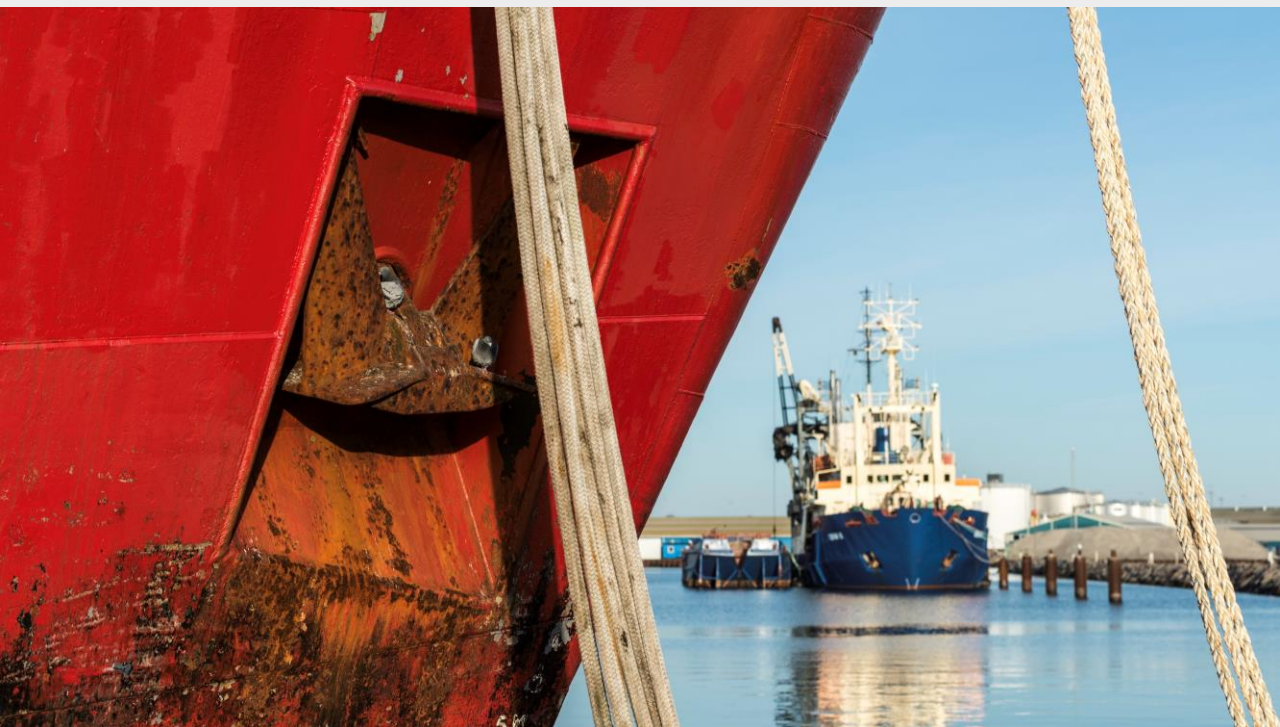
Både industriens energiforbrug og den samlede CO2-udledning i Norddjurs Kommune er steget siden 2015 – modsat resten af regionen. CO2-udledningen pr. indbygger var 12,8 tons i 2019 mod 8,4 tons i resten af regionen.

I perioden 2019 til 2021 havde virksomheder fra Norddjurs Kommune 20 deltagere i erhvervsfremmeprogrammet SMV:Digital pr. 1.000 virksomheder. Landsgennemsnittet var 22 deltagere pr. 1.000 virksomheder, mens regionsgennemsnittet var 38.

Norddjurs Kommune har iværksat en række initiativer og indsatser, der har til formål at understøtte adgang til arbejdskraft samt øget digitalisering og grøn omstilling i virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2 Temaafsnit om kvalificeret arbejdskraft

Dette temakapitel handler om virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft.

De første sider viser arbejdskraftens fordeling på uddannelsesniveauer, samt hvor mange der deltager i efter- og videreuddannelse. Derudover vises, hvor meget udenlandsk arbejdskraft vægter i den private beskæftigelse.

Derefter vises data for forgæves rekruttering og udviklingen i antallet af opslåede stillinger, der giver en indikation af virksomhedernes udfordringer med at skaffe arbejdskraft.

Til sidst opsummeres kommunens egen vurdering af, hvor der især er rekrutteringsudfordringer i erhvervslivet, og hvad der gøres lokalt i kommunen for at imødekomme udfordringerne.

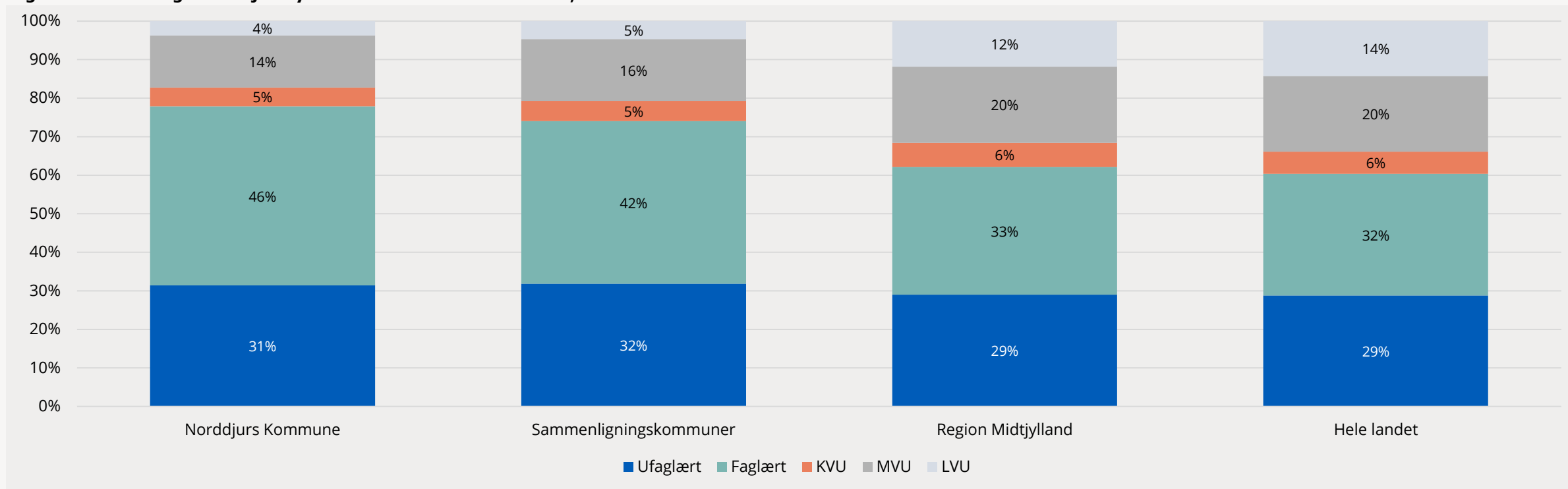
Mange faglærte i arbejdsstyrken

Arbejdsstyrkens kompetenceniveau og sammensætning er en vigtig rammebetingelse for det lokale erhvervsliv og har betydning for, hvilke erhverv og virksomheder en kommune kan tiltrække. Figuren nedenfor viser arbejdsstyrken fordelt på uddannelsesniveauer i Norddjurs Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

Figuren viser, at arbejdsstyrkens uddannelsesniveau i Norddjurs Kommune afviger en del fra det regionale gennemsnit og landsgennemsnittet. Norddjurs Kommune skiller sig især ud med en stor andel faglærte. Faglærte udgør 46 pct. af kommunens arbejdsstyrke mod 33 pct. for hele regionen og 42 pct. i sammenligningskommunerne. Der er også en lidt højere andel ufaglærte relativt til det regionale gennemsnit, idet 31 pct. ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse – mod 29 pct. i hele Region Midtjylland. Når det gælder personer med en videregående uddannelse, ligger både Norddjurs Kommune og sammenligningskommunerne især lavt på andelen med en lang videregående uddannelse (LVU).

Sammensætningen afspejler sig på mange måder i kommunens erhvervsstruktur, der er domineret af erhverv, der typisk ansætter mange faglærte (se afsnit 4).

Figur 2.1. Fordeling af arbejdsstyrken efter uddannelsesniveau, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Personer med uoplyst uddannelse indgår ikke i opgørelsen. KVVU=kortere videregående uddannelser; MVU=mellemlange videregående uddannelser; LVU=længerevarende videregående uddannelser. Sammenligningskommunerne omfatter: Lemvig Kommune, Struer Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune og Samsø Kommune.

Fald i efteruddannelsesaktiviteterne under coronakrisen

Nye kvalifikationer erhverves ikke alene gennem formelle uddannelser, men også via løbende opkvalificering. Tabellen nedenfor viser, hvor stor en del af arbejdsstyrken der er blevet opkvalificeret gennem voksen- og efteruddannelse (VEU) i to forskellige perioder.

I 2015 til 2017 lå deltagelsesgraden i VEU i Norddjurs Kommune på 14,5 pct. og dermed lidt over niveauet i sammenligningskommunerne og en del over resten af landet. Andelen, der deltog i VEU, faldt herefter betydeligt i både Norddjurs Kommune, regionen som helhed og resten af landet i 2018 til 2020. Forklaringen er formentlig en kombination af nedlukninger relateret til coronakrisen (også på erhvervsskoler) i 2020 og højkonjunktur i 2018 til 2019, der kan afholde virksomheder fra at investere i efteruddannelse.

Tabel 2.1. Deltagelse i voksen- og efteruddannelse, 2015-20

	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2015-17	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2018-20
Norddjurs Kommune	14,5%	11,6%
Sammenligningskommuner	13,9%	12,4%
Region Midtjylland	12,0%	10,1%
Hele landet	11,7%	9,8%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

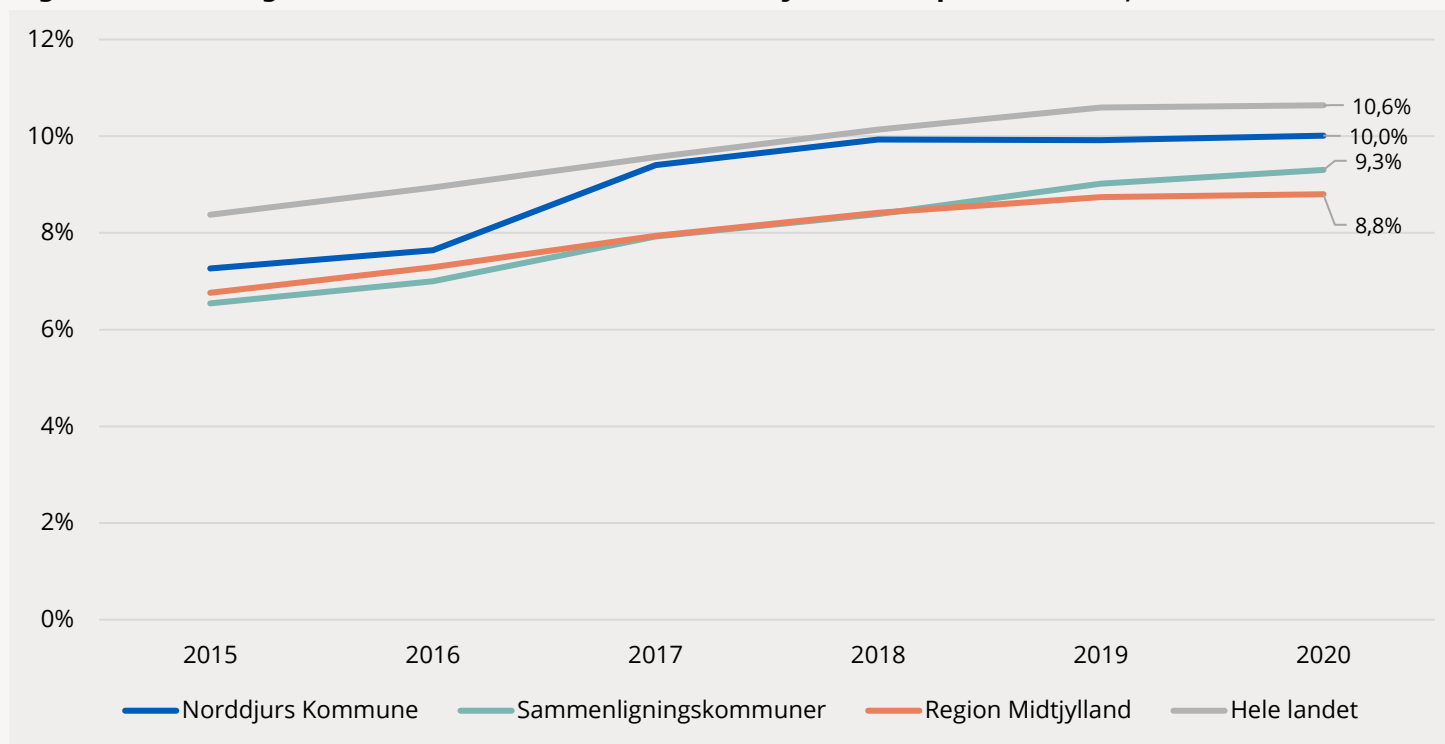
Lidt flere udenlandske medarbejdere end i resten af regionen

Adgangen til udenlandsk arbejdskraft er vigtig for mange virksomheders mulighed for at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Samtidig kan udenlandsk arbejdskraft bidrage med supplerende kompetencer og viden om udenlandske markeder, der kan styrke virksomhedernes udviklingsmuligheder.

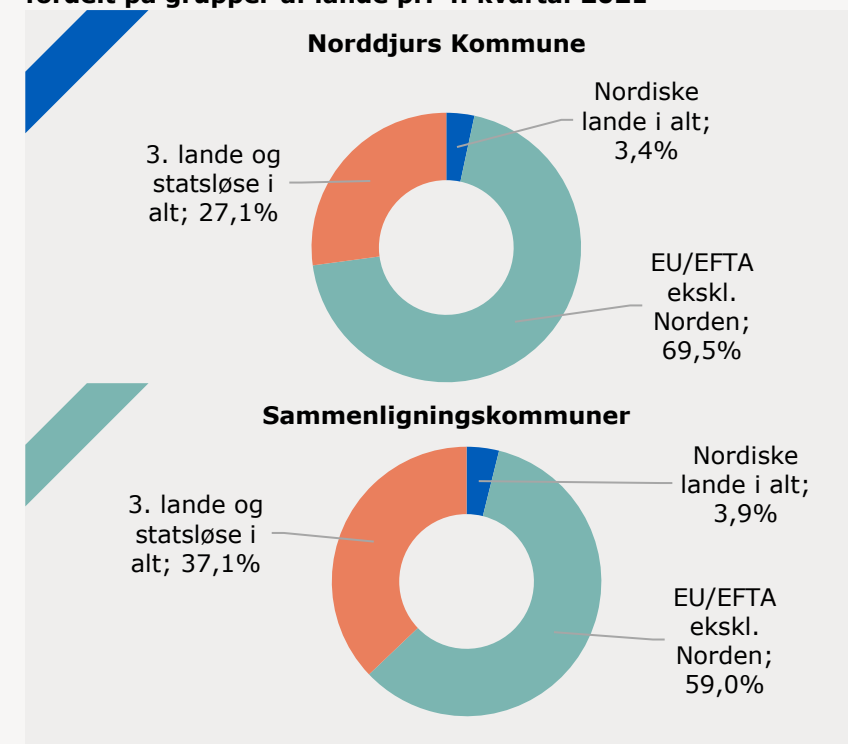
Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet er over de senere år steget både på landsplan og i Region Midtjylland. Det gælder også i Norddjurs Kommune, hvor væksten i andelen af udenlandske medarbejdere endda har været en smule større end i sammenligningskommunerne set over hele perioden 2015 til 2020. Andelen på 10 pct. (2020) er en smule højere end i både sammenligningskommunerne og resten af regionen. Det fremgår også, at der i hele perioden har været en smule længere mellem den udenlandske arbejdskraft i Region Midtjylland end i landet som helhed. Det skal i den sammenhæng nævnes, at især grænsekommuner (hovedstadskommuner og Tønder Kommune i Syddanmark) har en høj andel udenlandsk arbejdskraft.

Når det gælder sammensætningen af den udenlandske arbejdskraft i Norddjurs Kommune, kommer næsten 70 pct. fra EU- og EFTA-lande (ekskl. Norden), jf. Figur 2.3.

Figur 2.2. Udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i den private sektor, 2015-20

Figur 2.3. Fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere fordelt på grupper af lande pr. 4. kvartal 2021

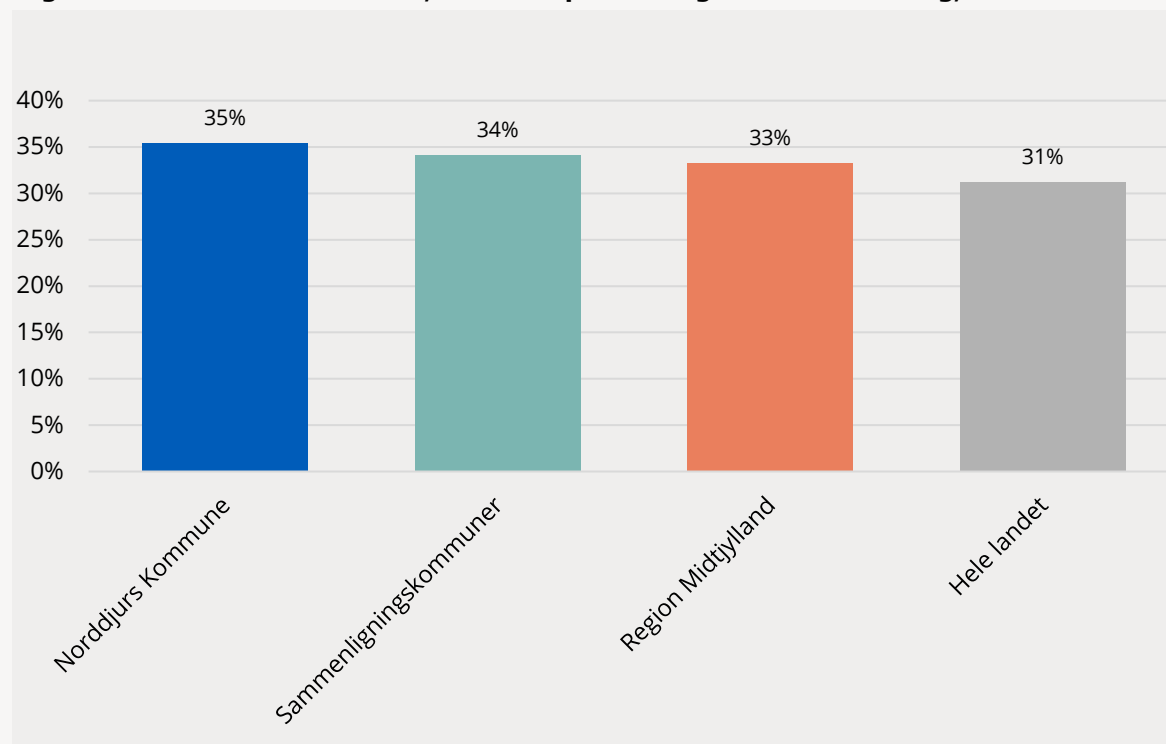
En ud af tre virksomheder har oplevet forgæves rekruttering

Det er afgørende for virksomhedernes vækstmuligheder, at de kan få adgang til den arbejdskraft, de har brug for. Over hele landet har der i de seneste år kunnet konstateres mangel på visse typer af arbejdskraft og stigende rekrutteringsudfordringer i virksomhederne.

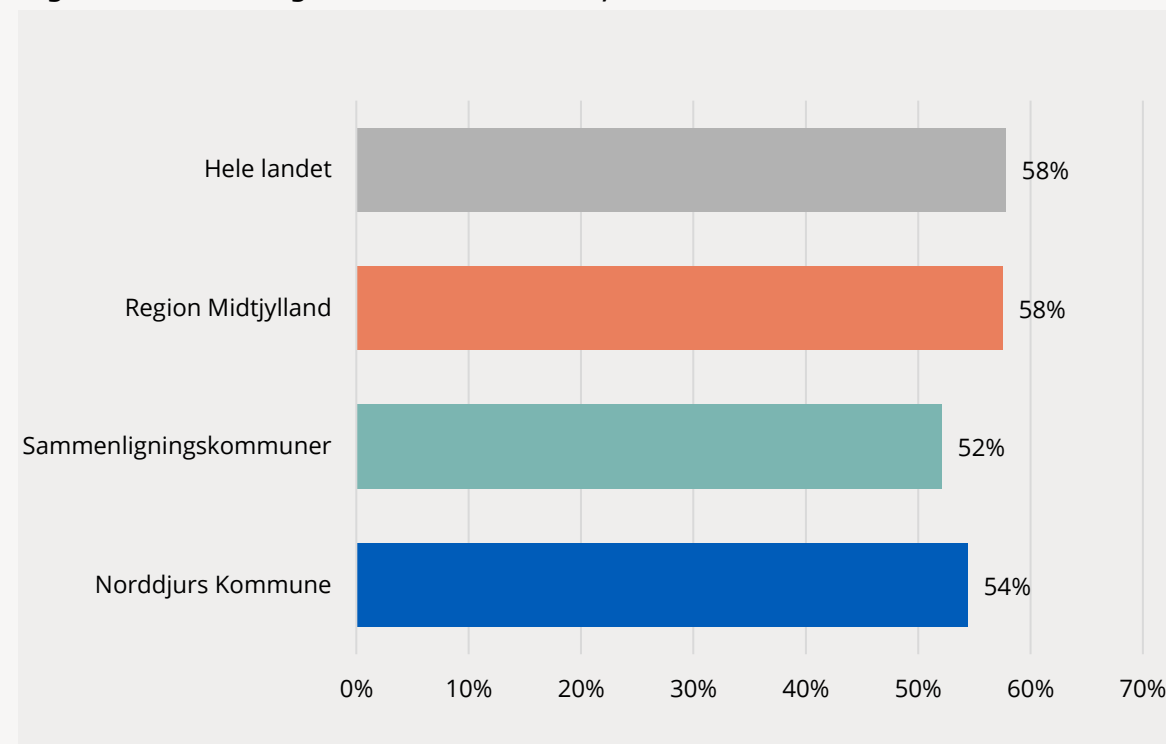
En indikator for virksomhedernes adgang til arbejdskraft er, hvor mange virksomheder der har ubesatte stillinger, det vil sige om virksomhederne oplever forgæves rekruttering. Dansk Industri har undersøgt dette i en undersøgelse fra 2021, der viser, at 35 pct. af virksomhederne i Norddjurs Kommune oplevede forgæves rekruttering i 2020, som det fremgår af Figur 2.4. For hele regionen var andelen 33 pct., mens den i sammenligningskommunerne var 34 pct.

Adgangen til arbejdskraft er også knyttet til befolkningens aldersfordeling og arbejdsstyrkens størrelse. Figuren til højre viser andelen af indbyggere i alderen 20-64 år, der er den aldersgruppe, hvor arbejdsudbuddet er størst. Som det fremgår, er andelen i den mest erhvervsaktive alder lidt lavere i Norddjurs Kommune og sammenligningskommunerne end i resten af regionen.

Figur 2.4. Andel virksomheder, der har oplevet forgæves rekruttering, 2020

Figur 2.5. Andel borgere i alderen 20-64 år, 2020

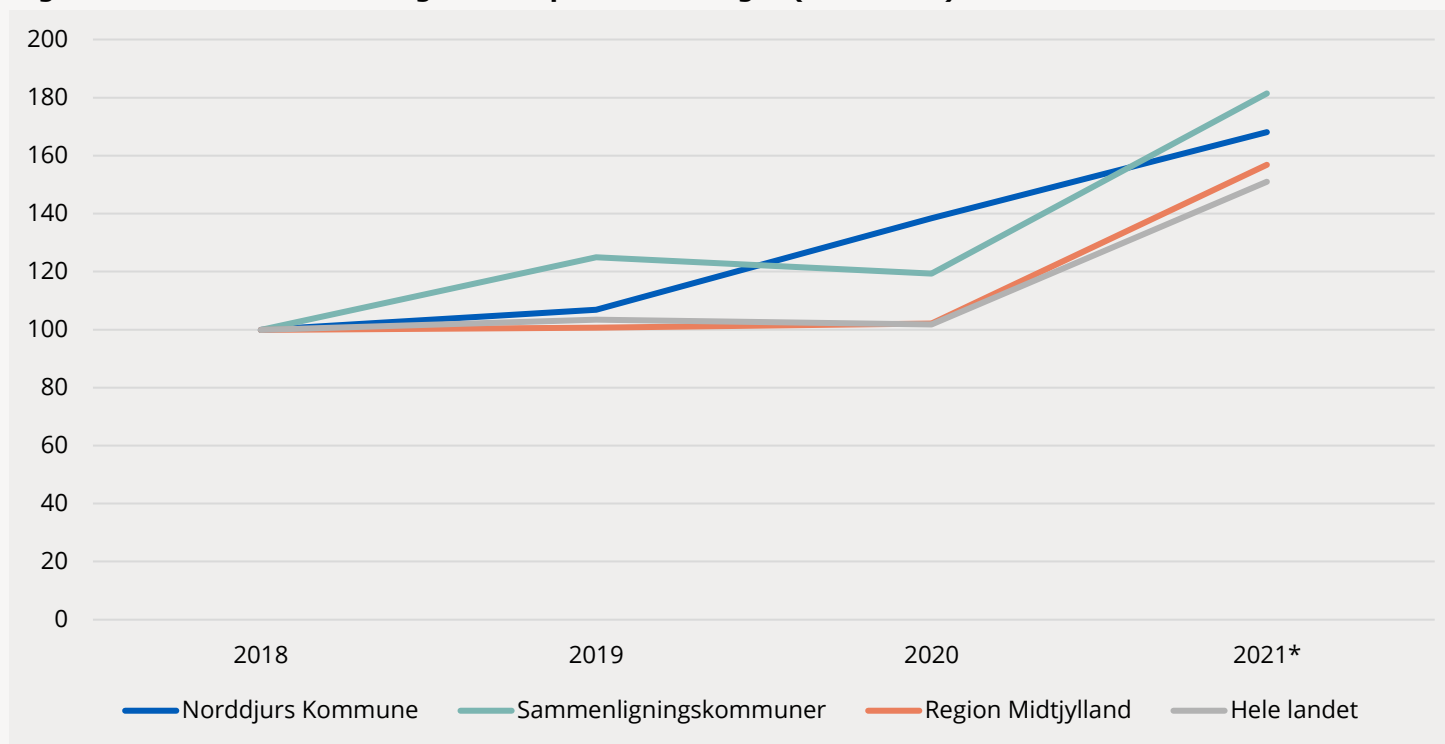
Stor vækst i antallet af opslåede stillinger i Norddjurs Kommune

En indikator for presset på det lokale arbejdsmarked er udviklingen i omfanget af jobopslag, der afspejler efterspørgslen på arbejdskraft. Figuren til venstre viser udviklingen i opslåede stillinger siden 2018 i Norddjurs Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

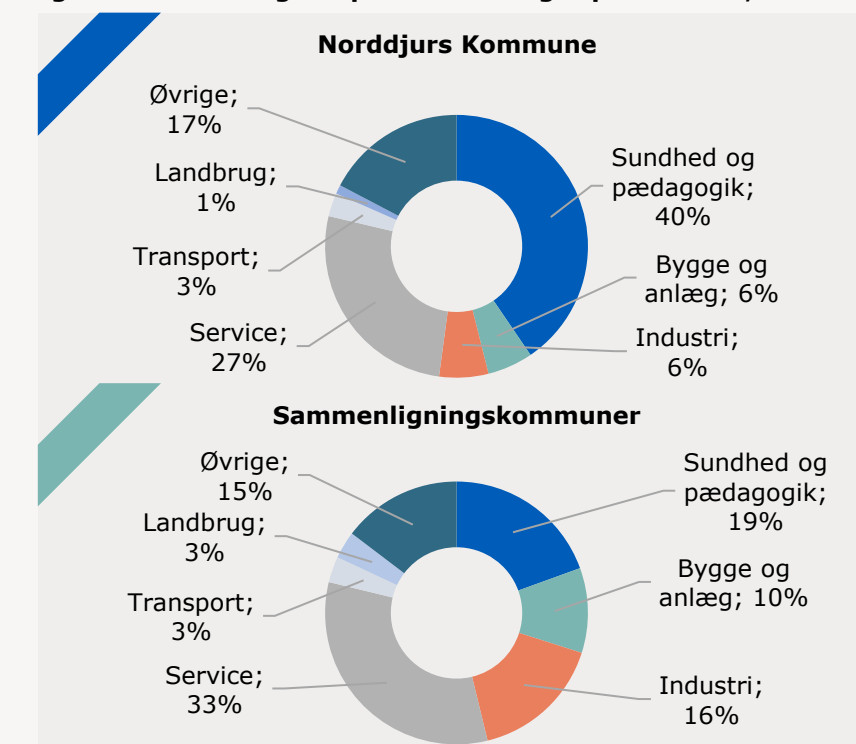
Det fremgår, at der siden 2018 har været en markant stigning i antallet af opslåede stillinger i Norddjurs Kommune på ca. 70 pct. Udviklingen er stærkere end i resten af regionen og landet, men lidt svagere end i sammenligningskommunerne set over hele perioden. Væksten fra 2020 til 2021 kan være indikation af, at der også har været en stigning i omfanget af forgæves rekrutteringer det seneste år (se figuren på foregående side). Den markante vækst på kommunalt og landsplan i perioden 2020 til 2021 skyldes formentlig rekruttering af personale til landets testcentre og en generelt stigende økonomisk aktivitet i landet.

Figuren til højre viser fordelingen af de opslåede stillinger på nogle hovedsektorer. Som det fremgår, har der i 2021 i Norddjurs Kommune især været mange jobopslag inden for servicesektoren samt sundhed og pædagogik.

Figur 2.6. Indeksret udvikling i antal opslåede stillinger (2018=100)

Figur 2.7. Fordeling af opslåede stillinger på sektorer, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra jobindsats.dk.

Note: Inndelingen på sektorer i figuren til højre er baseret på en gruppering af erhvervsgrupperingen under jobindeks.dk. Antallet af stillinger på årsbasis er summeret på måneder. I 2021 går data kun frem til og med november. I antallet af opslåede stillinger indgår også deltidsansatte og vikarer.

Erhvervsrettede tiltag for at styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft i Norddjurs Kommune

I. Adgang til arbejdskraft

Kombinationen af en lav ledighed, en arbejdsstyrke med et gennemsnitligt lavt uddannelsesniveau og en vækst i beskæftigelsen udfordrer adgangen til kvalificeret arbejdskraft. Hertil kommer en efterspørgsel på arbejdskraft med erhvervsfaglig uddannelse, der som i resten af landet overstiger udbuddet.

Adgangen til kvalificeret arbejdskraft er et af de vigtigste vækstvilkår for virksomhederne i Norddjurs Kommune. Det tilstræbes, at arbejdsstyrken er velkvalificeret, tilstrækkelig stor og mobil til at dække virksomhedernes behov for arbejdskraft. Norddjurs Kommune har samlet erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet i en målrettet og strategisk indsats. Indsatsen styrker og udvikler samarbejdet gennem synergier og understøtter, at virksomheder bliver mødt af kommunale medarbejdere, der har viden om de tilbud, Norddjurs Kommune har til virksomheder samt specifikt kendskab til de enkelte virksomheder.

II. Lokale indsatser med henblik på at imødekomme rekrutteringsudfordringer

Fokus på kompetenceløft

Norddjurs Kommune har indgået en reparationsaftale, der styrker brugen af voksen- og efteruddannelse med henblik på et generelt kompetenceløft af arbejdsstyrken.

Brancheskift med fokus på styrkepositioner

Arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere og forsikrede ledige efter henholdsvis tre og seks måneders ledighed og borgere omfattet af integrationsprogrammet vil fra første dag være omfattet af brancheskift rettet imod de brancher, hvor der er gode muligheder for beskæftigelse, primært indenfor: produktion, fødevarer, turisme samt bygge og anlæg. På den måde får virksomhederne arbejdskraft indenfor mangelområder, erhvervslivet styrkes, og den lediges mulighed for job øges.

Opkvalificering af tosprogede

Norddjurs Kommune har aktuelt tre programmer for tosprogede ledige med opkvalificering som byggepladsmedarbejder, stort kørekort til bus og lastbil samt i forhold til kost og rengøring.

Opkvalificering af kontoruddannede

Kommunen har iværksat et projekt med fokus på opkvalificering af kontoruddannede ledige med henblik på at styrke kompetencer inden for SOME og regnskab.

Tilbud til virksomheder - Få ny likviditet og uddan dine medarbejdere

Norddjurs Kommune har fokus på at understøtte virksomheder, som er påvirket af COVID-19 eller er ramt af konjunkturer. Norddjursmodellen er et tilbud, der skal styrke medarbejdernes kompetencer samtidig med, at virksomhederne får tilskud til deres løn.

Gensidigt forpligtende samarbejde mellem institutioner og virksomheder

Partnerskabsaftale med afsæt i FN's verdensmål blev indgået i 2020. Indholdet er en VEU-hensigtserklæring, hvor virksomheder, uddannelsesinstitutioner og faglige organisationer gensidigt forpligtede sig til at formidle oplysninger om muligheder indenfor voksen-, efter- og videreuddannelse.

Universitetssamarbejde og Expo 2023

Der er indgået en partnerskabsaftale mellem Aarhus Universitet og Norddjurs Kommune, hvor målet er at styrke udviklingen i Norddjurs Kommune og skabe jobåbninger til de ledige med mellemlange og videregående uddannelser. Et bredt udbud af ungdomsuddannelser skal således sammen med erhvervslivets anvendelse af voksen- og efteruddannelse og tilstedeværelsen af en effektiv uddannelsesvejledning bidrage til virksomhedernes adgang til en kvalificeret arbejdsstyrke. Norddjurs Kommune har planer om deltagelse ved Emigration Expo 2023 med henblik på at hjælpe virksomheder med målrettet rekruttering af arbejdskraft fra Holland, og for at markedsføre Norddjurs som et godt sted at arbejde og bo.

Tættere på virksomhederne

Kommunens to satellitkontorer, der er lokaliseret tæt på virksomhederne i henholdsvis den vestlige og østlige del af kommunen, har til formål at understøtte virksomhedernes behov for arbejdskraft i tæt samarbejde med virksomhedskonsulenter fra jobcenteret. En del af indsatsen er tilbud til borgere om opkvalificering til at matche efterspørgslen hos virksomhederne.

KKR og flere midler til opkvalificering

Indgår i KKR-regi i tværgående rekrutteringsservice. Norddjurs Kommune har afsat ekstra midler til opkvalificering af ledige til mangelområder i den aktive arbejdsmarkedsindsats.

Ægtefælle-jobbørs

Norddjurs Kommune har en selvstændig indsats i forhold til medrejsende ægtefæller til tilflyttende arbejdskraft - en såkaldt ægtefælle jobbørs.

Hotline med fokus på jobmuligheder og bosætning

Kommunen har oprettet en hotline samt markedsføringsindsats for jobsøgende, der ønsker informationer om jobmuligheder i Norddjurs samt eventuel bosætning i Norddjurs Kommune. Indsatsen har til formål at være bindeled mellem ledige kandidater og virksomheder, der efterspørger arbejdskraft.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

3 Temakapitel om megatrends

Det andet temakapitel i dette års kommunerapporter sætter fokus på de megatrends, der især præger erhvervsudviklingen i disse år – nemlig grøn omstilling og digitalisering.

Der er desværre endnu ikke data og indikatorer, der gør det muligt at følge udviklingen i den digitale transformation og grønne omstilling i erhvervslivet på tværs af kommuner.

Men afsnittet viser nøgleindikatorer for CO₂-udledning, energiforbrug og digitale kompetencer. Herudover vises data for virksomhedernes deltagelse i SMV:Digital.

Til sidst giver kapitlet et overblik over initiativer i kommunen, der understøtter henholdsvis digitalisering og grøn omstilling.

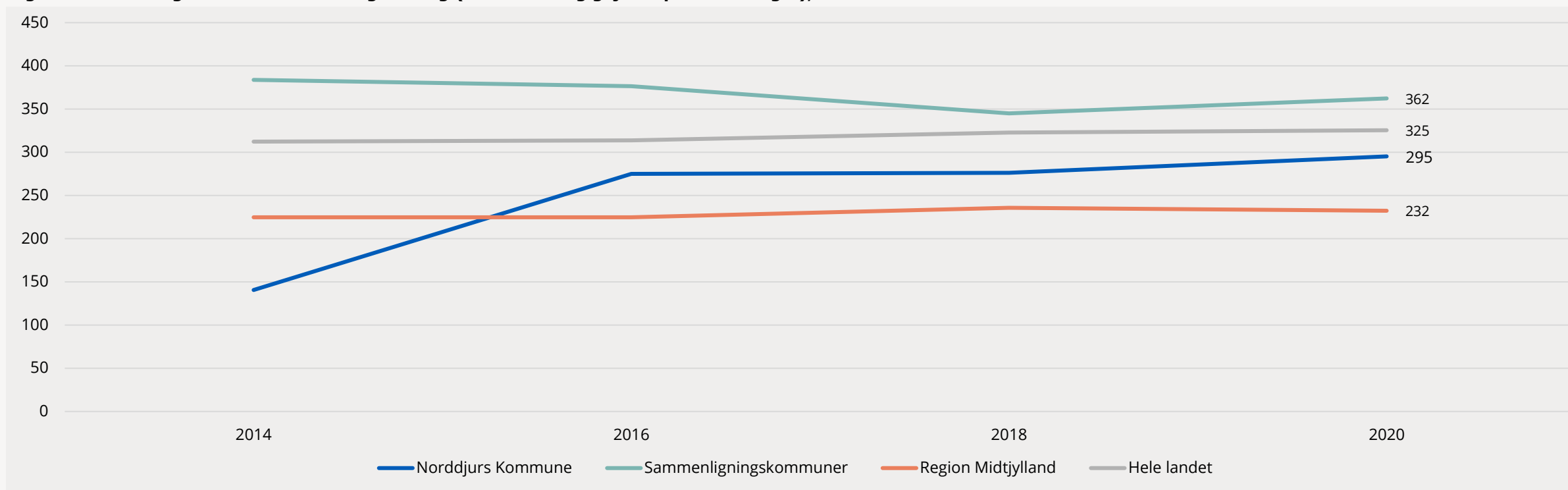
Stigning i industriens energiforbrug i Norddjurs Kommune

Et af de områder, hvor der er sammenlignelige data på kommunalt niveau relateret til den grønne omstilling, er industriens energiforbrug, som i mange midtjyske kommuner udgør en væsentlig del af det samlede CO₂-aftryk. På dette område er der betydelige forskelle på tværs af kommuner, der bl.a. kan hænge sammen med forskelle i branchestrukturen.

Industrivirksomhedernes energiforbrug er i de senere år steget lidt i Norddjurs Kommune, som det fremgår af figuren neden for. Efter en stigning i 2016 har energiforbruget pr. medarbejder dog været nogenlunde stabilt siden 2017. I hele perioden 2016 til 2020 var forbruget en smule højere end gennemsnittet for regionen, men lavere end i sammenligningskommunerne og resten af landet.

Det fremgår også af figuren, at energiforbruget pr. medarbejder over hele perioden har været forholdsvis konstant i både Region Midtjylland og hele landet.

Figur 3.1. Udviklingen i industriens energiforbrug (målt i 1.000 gigajoule pr. beskæftiget), 2014-20

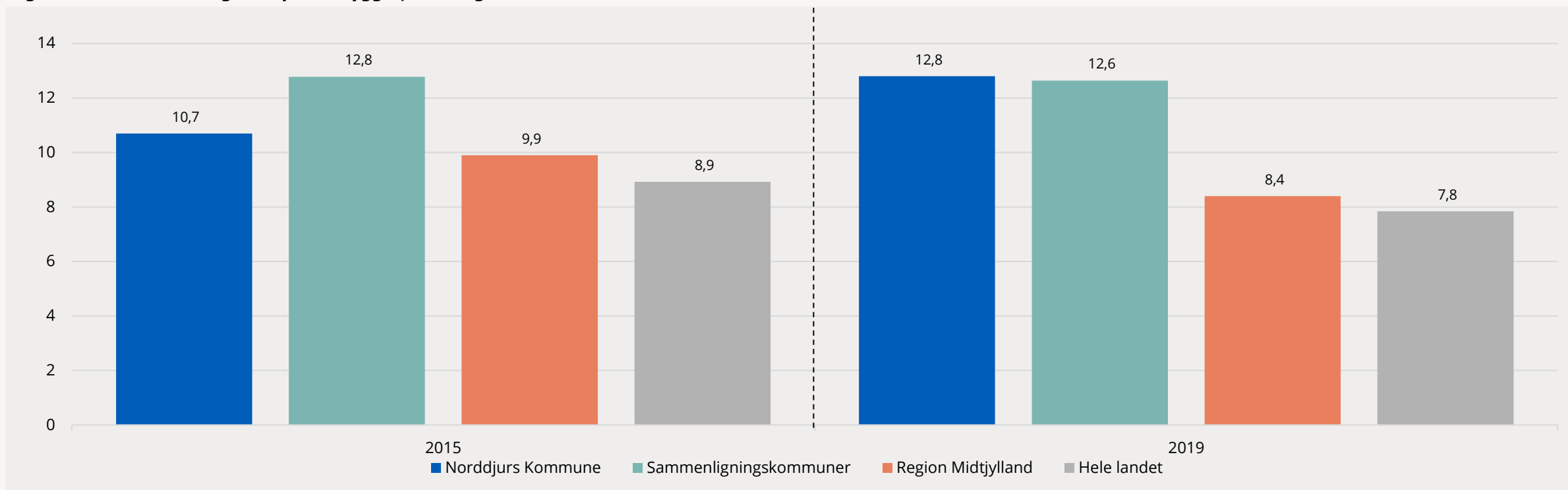
Norrdjurs Kommune har oplevet vækst i CO2-udledningen

I mange kommuner er der stor opmærksomhed på udviklingen i den samlede CO2-udledning, og en række kommuner har opstillet mål om CO2-neutralitet inden for en årrække. Figuren nedenfor viser CO2-udledningen pr. indbygger i 2015 og 2019 i kommunen, regionen, sammenligningskommunerne og hele landet.

Det fremgår, at Norrdjurs kommune i 2015 havde en CO2-udledning pr. indbygger, der var lavere end i sammenligningskommunerne samt en smule højere end i Region Midtjylland som helhed. Frem mod 2019 er der dog sket en markant stigning i Norrdjurs Kommune, mens udviklingen er gået den modsatte vej i resten af regionen og resten af landet. I både Region Midtjylland og hele landet er CO2-udledningen faldet med over 12 pct.

I Norrdjurs Kommune er CO2-udledningen pr. indbygger steget med 19 pct. over de fire år, og dermed ligger kommunen betydeligt over både regions- og landsgennemsnittet.

Figur 3.2. CO2-udledning tons pr. indbygger, 2015 og 2019

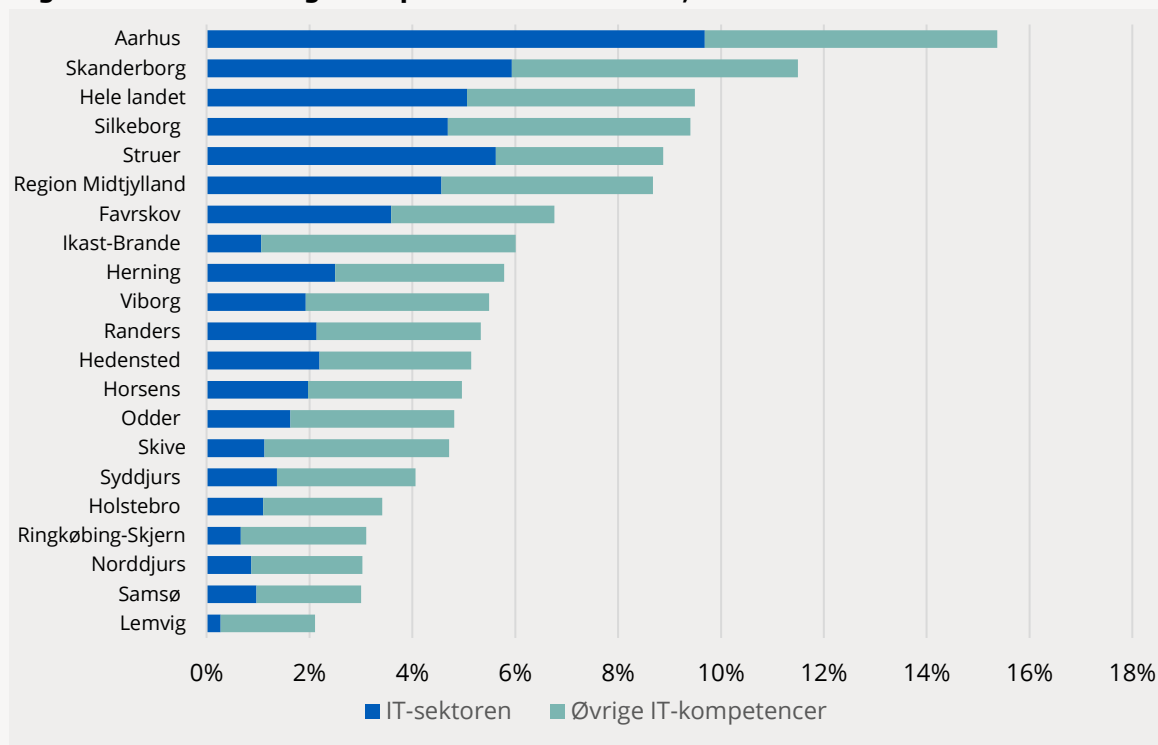
It-beskæftigelsen er mindre end i resten af regionen

En vigtig indikator for erhvervslivets evne til digital transformation er it-beskæftigelsen, det vil sige antallet af personer, der arbejder med drift og udvikling inden for it. It-arbejdsmarkedet kan inddrages i personer ansat i it-sektoren samt personer i andre brancher, der har en it-uddannelse eller er ansat i en it-stilling (øvrige it-kompetencer). Som det fremgår af Figur 3.3, er it-beskæftigelsen klart størst i Aarhus Kommune efterfulgt af Skanderborg Kommune.

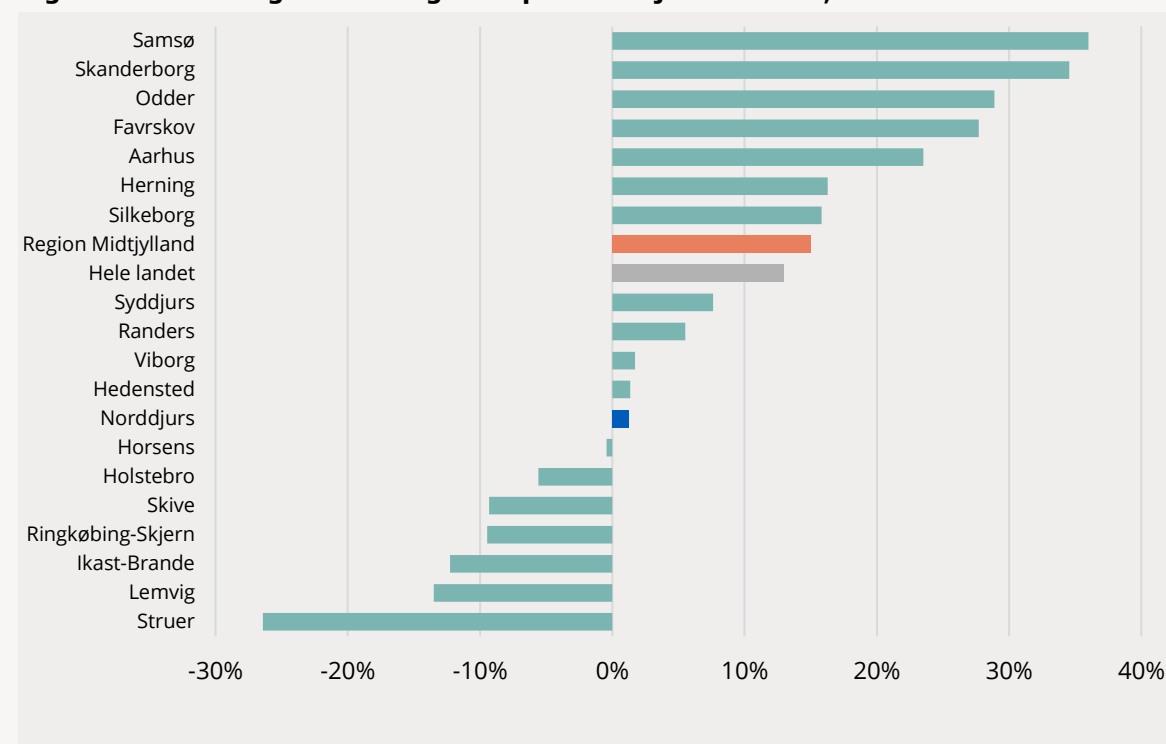
Norrdjurs Kommune ligger nummer 17 blandt de midtjyske kommuner målt på it-beskæftigelsens andel af den samlede beskæftigelse. Samlet udgør it-beskæftigelsen ca. tre pct. af den samlede private beskæftigelse i Norrdjurs Kommune.

Figuren til højre viser, at et flertal af kommunerne har haft vækst i it-beskæftigelsen. Væksten har dog været beskedent i Norrdjurs Kommune. Samlet er billedet således, at it-specialister fylder forholdsvis lidt i Norrdjurs Kommune, og at forskellen til resten af regionen er øget. Det er ikke overraskende i lyset af erhvervsstrukturen og arbejdsstyrkens sammensætning, men det er en indikation af, at der kan være behov for at tilføre virksomheder it-viden på anden vis.

Figur 3.3. It-beskæftigelse opdelt efter kommune, 2020

Figur 3.4. Udvikling i beskæftigelsen på it-arbejdsmarkedet, 2015-20

Få deltagere i SMV:Digital blandt virksomheder i Norddjurs Kommune

En indikator for den digitale transformation i virksomhederne er deltagelsen i nationale programmer, der yder tilskud til it-udvikling. Det største og bredest forankrede program i Danmark er SMV:Digital. Gennem SMV:Digital kan SMV'er med 2-249 ansatte søge om tilskudsvouchers, hvor et rådgivningsforløb bliver skræddersyet ud fra virksomhedens udviklingsprojekt.

I perioden 2019 til 2021 deltog 993 virksomheder i Region Midtjylland i SMV:Digital-projekter, svarende til 35 pct. af alle forløb på landsplan. Tabellen nedenfor viser fordelingen af de 933 virksomheder på kommuner og samtidig antal deltagere pr. 1.000 virksomheder i målgruppen.

Det fremgår, at Norddjurs Kommune havde 20 deltagere pr. 1.000 virksomheder, hvilket svarer til landsgennemsnittet. Tabellen viser også, at antallet af deltagere pr. 1.000 virksomheder er klart større i Region Midtjylland end i resten af landet.

Tabel 3.1. Deltagere i SMV:Digital, 2019-21

Kommuner	Antal deltagere	Deltagere pr. 1.000 virksomheder i målgruppen
Aarhus	282	44
Silkeborg	86	50
Hedensted	67	68
Randers	61	34
Herning	61	30
Skanderborg	58	51
Viborg	51	27
Horsens	49	29
Favrskov	45	52
Holstebro	43	34
Ringkøbing-Skjern	41	29
Ikast-Brande	39	44
Struer	29	73
Skive	22	23
Odder	17	43
Norddjurs	15	20
Lemvig	12	22
Syddjurs	9	11
Region Midtjylland	993	38
Øvrige regioner	1.879	22

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Erhvervsstyrelsen

Note: Samsø Kommune indgår ikke i statistikken, da der ikke er nok deltagere. De enkelte kommuner kan derfor ikke summeres til totalen for Region Midtjylland. Antallet af virksomheder i målgruppen er opgjort som antallet af virksomheder med to eller flere medarbejdere.

Initiativer og tiltag i Norddjurs Kommune til at understøtte digitalisering og grøn omstilling

I. Potentiale og udfordringer forbundet med den grønne omstilling og digitalisering i Norddjurs Kommune

Norddjurs Kommune ser store potentialer i den grønne omstilling som konkurrenceparameter for virksomheder. Kommunen ser derfor potentialer i grønne investeringer, da de kan bidrage til at bane vejen for konkurrencemæssige fordele, der kan understøtte vækst og udvikling. Digitalisering, en grøn profil og bæredygtige mål bliver en forudsætning for at drive og skabe god forretning både i erhvervslivet og i det offentlige. Antallet af kommunens virksomheder, der har oplevet finansiel værdiskabelse via integrering af verdensmål og den grønne dagsorden i deres forretningsmodel, er stødt stigende og repræsenteret på tværs af alle brancher.

Norddjurs Kommune har mange fremstillings-, underleverandører- og servicevirksomheder, og erhvervslivet er kendetegnet ved en høj andel af SMV'er og ejerledede virksomheder. I takt med øgede krav til en grøn profil hos virksomheder, stilles der også øgede krav til underleverandører. Af udfordringer lokalt kan nævnes kendskabsgrad samt motivation hos virksomheder i forhold til at benytte sig af de mange tilbud, der er i erhvervsfremmesystemet, der har til hensigt at understøtte den grønne omstilling og digitalisering.

II. Indsatser og initiativer der understøtter den grønne omstilling og digitalisering

DK2020

Norddjurs Kommune har siden 2021 indgået i samarbejdet med Real Dania og Concito, hvor kommunen forpligter sig til at arbejde for udvikling af en klimahandleplan, der har til formål at kortlægge og muliggøre initiativer, der sikrer en bæredygtig fremtid i Norddjurs. Der er en målsætning om at CO₂-udledningen er nul inden 2050.

Grønt fokus i Djurslands Udviklingsråd

Det politiske forum, Djursland Udviklingsråd, har i den kommende fireårige periode grøn omstilling som gennemgående tema med bl.a. fokus på grønne investeringer til at bane vejen for konkurrencemæssige fordele, der kan understøtte vækst og udvikling.

Lokal erhvervsservice danner rammer for grønne og digitale tiltag Arrangementer i Lokal erhvervsservice er orienteret mod grøn profil, teknologi og digitalisering som konkurrenceparameter for virksomheder og iværksættere.

Specialiseret erhvervsservice vejleder om tilbud i erhvervsfremmesystemet

Norddjurs Kommune har specialiseret erhvervsservice til stede lokalt i kommunen, der bl.a. følger op på de virksomheder, der har ansøgt om tilskudsmidler til grøn omstilling og digitalisering.

Miljøledelsessystemer til kommunens virksomheder

Norddjurs Kommune tilbyder virksomheder et miljøledelsessystem i form af et GMC Miljøcertifikat (Grønt MiljøCertifikat). Miljøcertifikatet er en opkvalificering af den lovbefalede egenkontrol.

ECSMV

Norddjurs Kommune deltager i det tværkommunale projekt ECSMV. ECSMV er et projekt, som har sigte på at øge energieffektiviteten og reducere CO₂-udledningen blandt små og mellemstore virksomheder i Region Midtjylland.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4 Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit fokuserer på udviklingen i beskæftigelsen i Norddjurs Kommune og kommunens erhvervmæssige specialisering.

Først sammenlignes den samlede udvikling i den private jobskabelse med sammenligningskommunerne, hele regionen og resten af landet.

Derefter går afsnittet i dybden med erhvervsspecialiseringen. Først vises specialiseringen inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Derefter vises jobudviklingen og erhvervsspecialiseringen på brancheniveau.

Lille vækst i den private jobskabelse

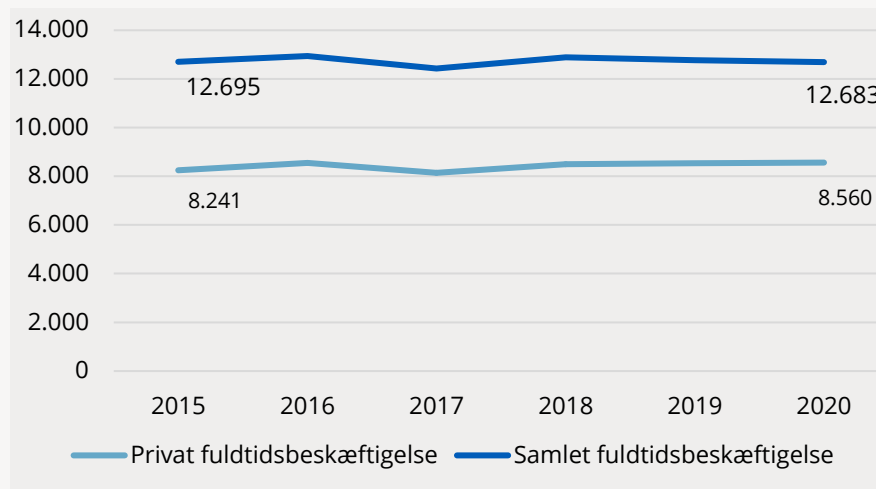
En central indikator for udviklingen i erhvervspræstationerne i en kommune er udviklingen i den samlede private jobskabelse. Figur 4.1 viser, at der i perioden 2015 til 2020 er sket en vækst i den private fuldtidsbeskæftigelse på ca. 300 personer i Norddjurs Kommune, hvilket opvejes af et fald i den offentlige sektor, således at den samlede beskæftigelse stort set er uændret.

Figur 4.2. viser, at væksten i den private jobskabelse har været lidt større end i sammenligningskommunerne, men svagere end i regionen og hele landet. Efter et fald i 2017 er jobskabelsen dog steget betydeligt i perioden 2018 til 2020.

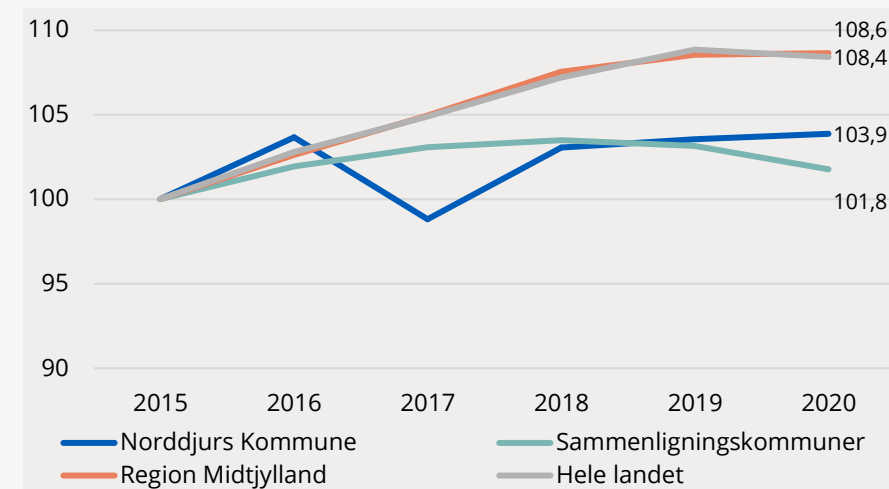
For at belyse udviklingen under coronakrisen viser figuren nederst den kvartalsvise udvikling i den private beskæftigelse siden første kvartal 2020.

Figuren viser, at beskæftigelsen i starten af krisen udviklede sig som i resten af landet, men at jobskabelsen i 2021 har været lidt svagere end i både sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

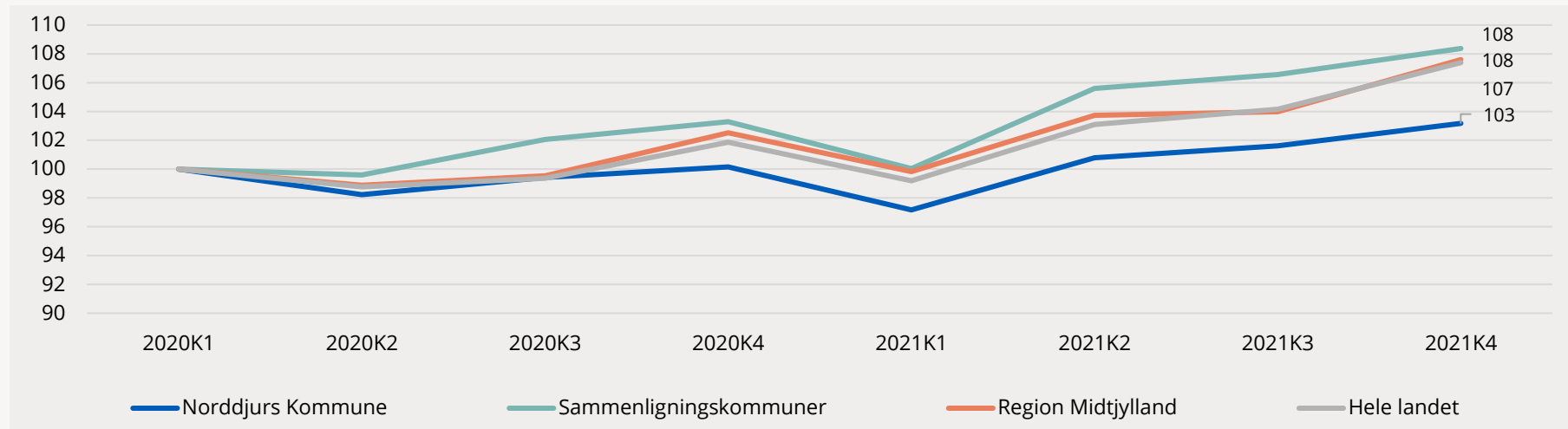
Figur 4.1. Udvikling i den private og samlede fuldtidsbeskæftigelse, 2015-20

Figur 4.2. Indekseret udvikling i antal fuldtidsbeskæftigede i den private sektor (2015=100)

Figur 4.3. Indekseret udvikling i fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i den private sektor under coronakrisen (1. kv. 2020=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik (for Figur 4.1. og 4.2.) og jobindsats.dk (for Figur 4.3.).

Sammenligningskommunerne omfatter: Lemvig Kommune, Struer Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune og Samsø Kommune. I Figur 4.3. er beskæftigelsen i den private sektor opgjort ved den samlede beskæftigelse fratrukket beskæftigelsen i branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

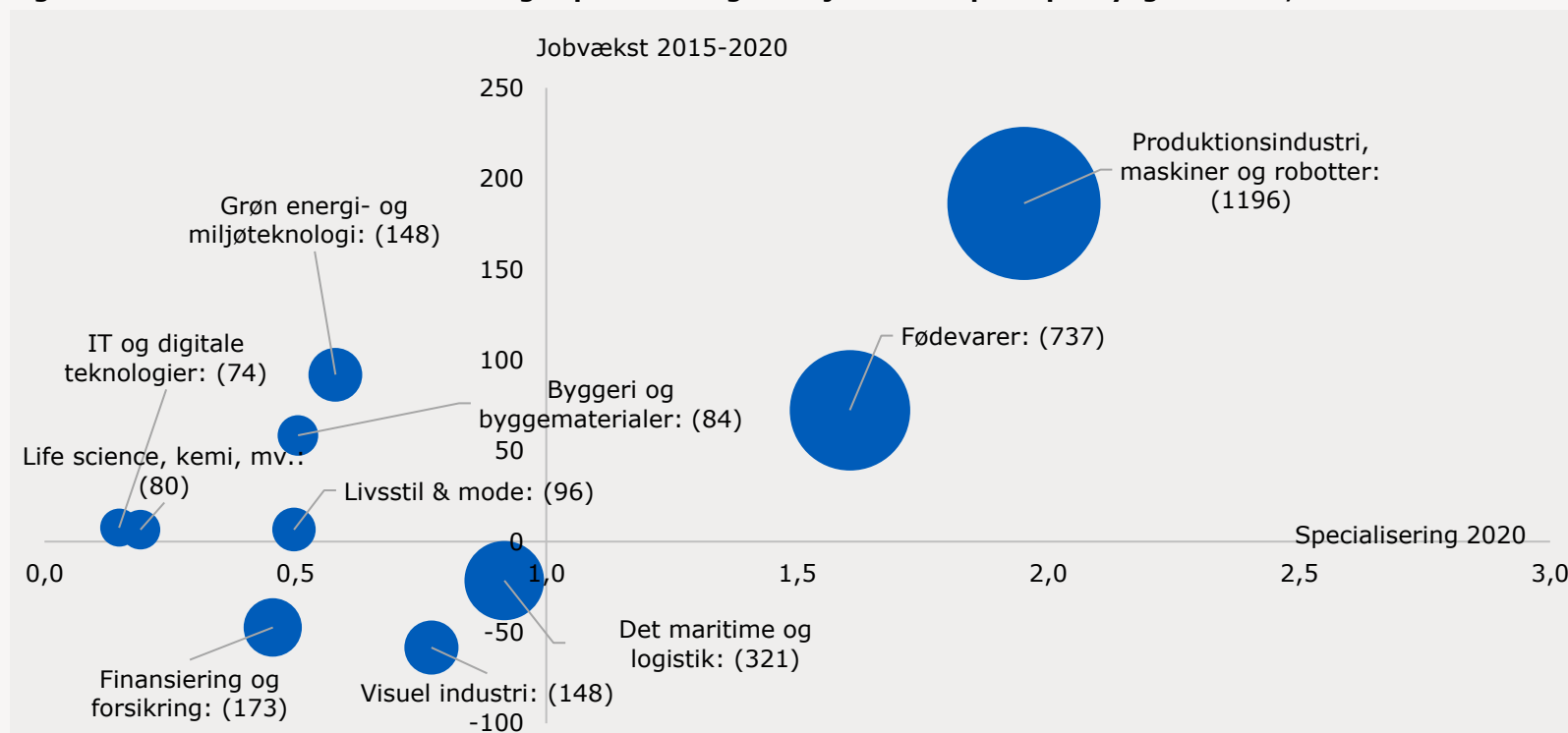
Klynger: Produktionsindustrien er størst blandt de nationale klynger

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvordan Norddjurs Kommune er specialiseret inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Figuren omfatter dermed også kun virksomheder, der ligger inden for erhverv, der konkurrerer internationalt (enten fordi de har eksport eller leverer viden og ydelser til erhverv med stor eksport).

Figuren viser, at områderne produktionsindustri mv. og fødevarer er klart de største klynger jobmæssigt (cirklernes størrelse). Den største jobvækst fra 2015 til 2020 har fundet sted inden for produktionsindustri mv., der har haft en vækst på ca. 190 fuldtidsstillinger.

Det fremgår også, at produktionsindustri mv. er den klynge, der har den største specialiseringsgrad. Med en specialisering på 2,0 udgør produktionsindustri mv. en andel af den samlede beskæftigelse inden for internationalt konkurrerende erhverv, der er dobbelt så stor som i en gennemsnitskommune. Også fødevarer (herunder landbrug) har en høj specialisering i Norddjurs Kommune. De to klynger kan således betragtes som lokale styrkepositioner.

Figur 4.4. Kommunens erhvervmæssige specialisering samt jobvækst opdelt på klyngeområder, 2015-2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Klyngerne er baseret på statistikker, der ligger til grund for rapporten "Erhvervmæssige styrkeområder - Kortlægning af erhvervsstyrker i dansk erhvervsliv", som IRIS Group og CRT udarbejdede for Erhvervsstyrelsen i 2019. Nogle erhverv i figuren dækker flere nationale klynger. Fx dækker "grøn energi- og miljøteknologi" både over virksomheder, der er i målgruppen for CLEAN og Energy Cluster. På grund af diskretioneringer er antallet af årsværk i klyngeområderne grøn energi- og miljøteknologi, og byggeri og byggematerialer beregnet i 2020. De samlede diskretionerede årsværk i 2020 er fordelt ud på de to klyngeområder efter deres andel i 2017-2019.

Figuren viser Norddjurs Kommunes erhvervmæssige specialisering inden for de områder, hvor der er etableret nationale klynger. Klyngernes betydning er vist gennem tre indikatorer:

- Cirklernes størrelse illustrerer størrelsen af hver klynge målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2020. Antal årsværk er angivet i parentes ud for hver cirkel.
- Placeringen langs figurens x-akse viser klyngens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at klyngens andel af Norddjurs Kommunes private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2015-20. Det vil sige, om klyngen har haft vækst eller tilbagegang de sidste fem år.

Bygge og anlæg, handel, landbrug og industri dominerer erhvervsstrukturen i Norddjurs Kommune

Hvor figuren på forrige side gav et overblik over Norddjurs Kommunes specialisering inden for de nationale klyngeområder, tager Tabel 4.1 afsæt i en traditionel brancheinddeling og omfatter alle private virksomheder. Den viser, at bygge og anlæg er den største branche målt på antallet af fuldtidsjobs, og at denne branche samtidig har oplevet betydelig jobvækst (31 pct.). Derudover er detailhandel, landbrug mv. og flere industrigrene toneangivende brancher i Norddjurs Kommune. Det fremgår ydermere, at der i Norddjurs er stærke specialiseringer inden for landbrug mv. samt metalindustri, som begge har en specialiseringsgrad på ca. 3. Tekstil, træ, papir, møbelindustri mv. udgør ligeledes en stærk specialisering med en specialiseringsgrad på 2,8. De tre brancher udgør således en andel af den private beskæftigelse i Norddjurs Kommune, som er markant større end landsgennemsnittet.

Tabel 4.1. Antal private jobs, jobvækst 2015-20 samt erhvervmæssige specialisering, opdelt på brancheniveau

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2015-20 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2015-20 (pct.)	Specialisering, 2020
	2015	2020			
Bygge og anlæg	931	1.221	31%	17%	1,5
Detailhandel	993	939	-5%	2%	1,0
Landbrug, skovbrug og fiskeri	948	914	-4%	-2%	3,0
Tekstil, træ, papir, møbelindustri mv.	752	706	-6%	2%	2,8
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	402	575	43%	11%	1,3
Metalindustri	557	569	2%	1%	3,2
Operationel service	436	560	28%	12%	1,1
Engroshandel	287	472	65%	5%	0,6
Transport	585	443	-24%	7%	0,9
Hoteller og restauranter	338	308	-9%	9%	0,9
Sundhedsvæsen	210	234	11%	12%	1,1
Ejendomshandel og udlejning	207	198	-5%	6%	0,9
Undervisning	168	181	8%	9%	0,9
Andre serviceydelser mv.	173	178	3%	7%	0,7
Rådgivning, forskning og udvikling	198	173	-13%	14%	0,3
Finansiering og forsikring	222	171	-23%	7%	0,4
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	266	169	-36%	3%	0,7
Råstof, energi og forsyning mv.	206	168	-19%	9%	1,9
Kultur og fritid	112	109	-3%	13%	0,8
Private velfærdsinstitutioner	66	79	20%	18%	0,4
Olieraffinaderier mv., kemisk industri, medicinalindustri, plast-, glas- og betonindustri	50	69	37%	6%	0,2
Tele, it og information	55	62	12%	20%	0,2
Reklame og øvrig erhvervsservice	56	46	-18%	11%	0,3
Forlag, tv og radio	25	16	-35%	6%	0,1
Alle brancher	8.241	8.560	4%	8%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ. På grund af diskretioneringer er antallet af årsværk i brancherne elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri og olieraffinaderier mv. beregnet i 2018-2020. De samlede diskretionerede årsværk i 2018-2020 er fordelt ud på de to brancheområder efter deres andel i 2015-2017.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5 Iværksætterier og virksomhedsbestand

Dette afsnit fokuserer på tilgang og frafald af virksomheder i Norddjurs Kommune. Først vises udviklingen i iværksætterier i kommunen efterfulgt af tal for overlevelsesraten blandt de nye virksomheder samt for konkurser.

Derefter vises tilflytningen og fraflytningen af etablerede virksomheder siden 2015.

Endelig viser afsnittet den samlede udvikling i virksomhedsbestanden i Norddjurs Kommune.

Etableringsraten i Norddjurs Kommune var i 2020 lavere end det regionale gennemsnit

Iværksættere spiller en vigtig rolle for innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

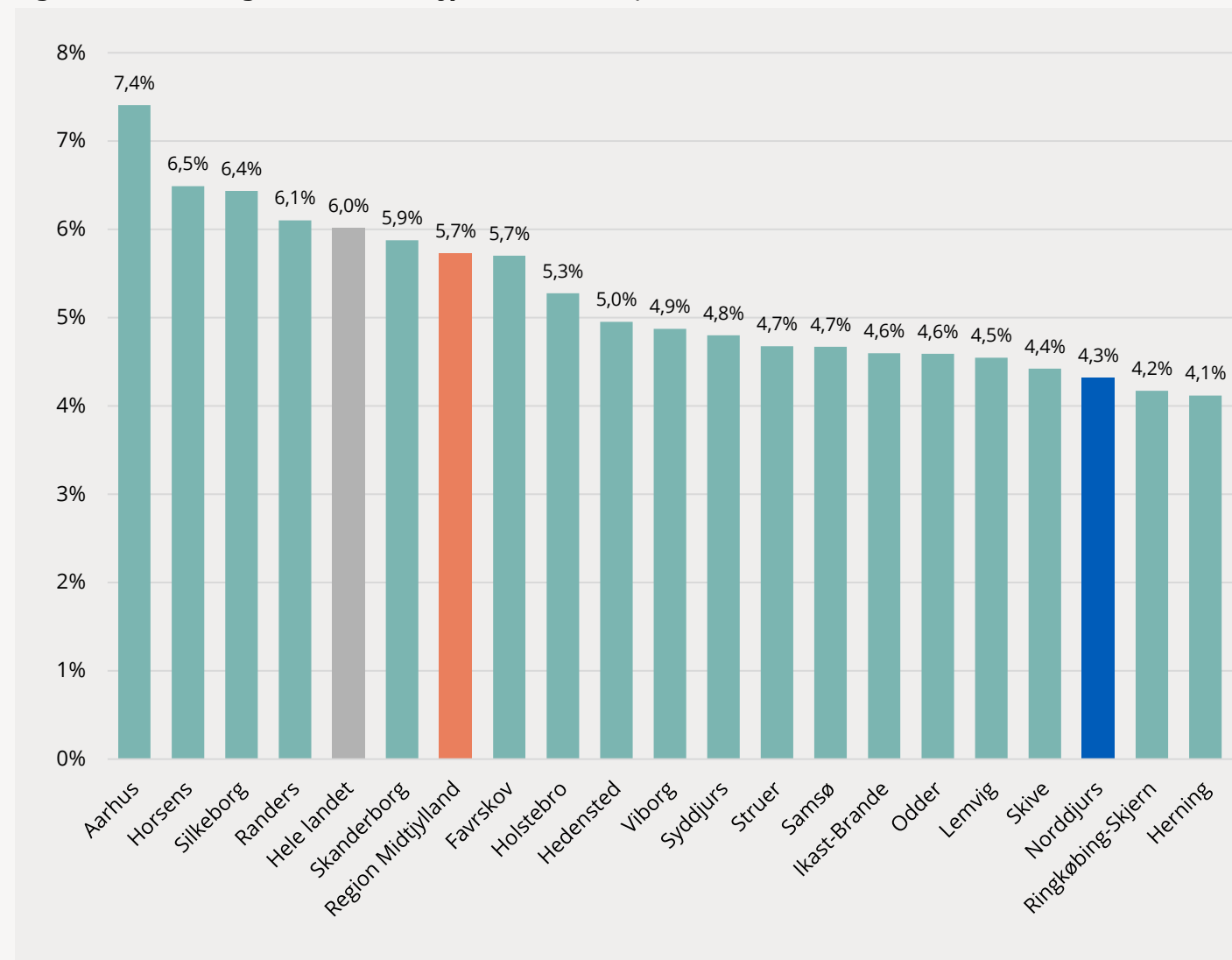
Figuren til højre viser etableringsraten (andelen af den samlede virksomhedsbestand, der er etableret i 2020) i de midtjyske kommuner i 2020 sammenholdt med landsgennemsnittet og regionsgennemsnittet.

Som det fremgår, lå etableringsraten i Norddjurs Kommune i 2020 på 4,3 pct., hvilket er en del under både lands- og regionsgennemsnittet. Det hænger formentlig sammen med specialiseringen inden for erhverv, hvor etableringsraten typisk er lavere end inden for fx service og handel.

Figuren viser også, at Aarhus Kommune havde den højeste etableringsrate på ca. 7,4 pct., mens de to vestjyske kommuner – Herning Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune – havde den laveste etableringsrate på lidt over 4 pct. Generelt er etableringsraterne højere i de østjyske end i de vestjyske kommuner.

Figur 5.1. Etableringsrater i de midtjyske kommuner, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand

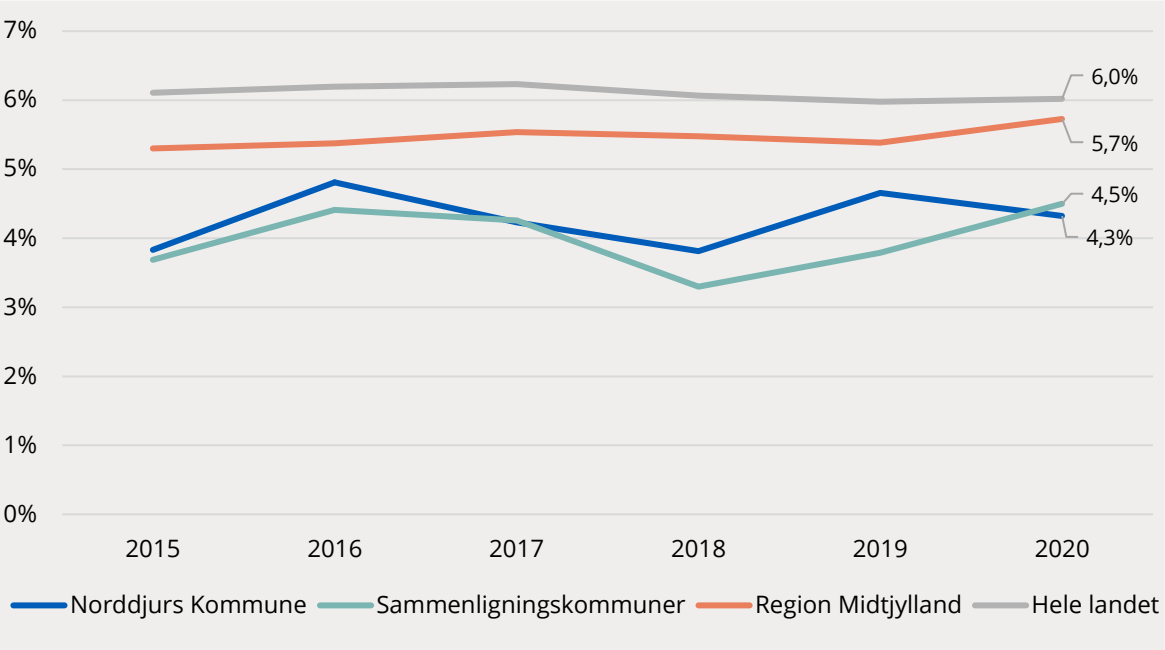
Etableringsraten har ligget på niveau med sammenligningskommunerne de seneste år

Figuren nedenfor viser udviklingen i etableringsraten i perioden 2015 til 2020 for Norddjurs Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Som det fremgår, har etableringsraten i både Norddjurs Kommune og sammenligningskommunerne svinget mellem fire og fem pct. gennem perioden, mens den for regionen har svinget mellem fem og seks pct.

Figuren viser også, at forskellen mellem de midtjyske kommuner og resten af landet er blevet indsnævret gennem perioden.

Figur 5.2. Udvikling i etableringsraten, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
 Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand
 Sammenligningskommunerne omfatter: Lemvig Kommune, Struer Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune & Samsø Kommune

Mange iværksættere inden for operationel service i Norddjurs Kommune

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på branchefordelingen af de nye virksomheder. Tabel 5.1 viser netop iværksættervirksomhedernes fordeling på brancheområder i perioden 2019 til 2020.

Af tabellen fremgår, at der i Norddjurs Kommune er etableret flest virksomheder inden for operationel service, der som tidligere vist også er den branche, der har oplevet størst jobvækst. Derefter følger bygge og anlæg og vidensservice.

Tabellen viser også, at fordelingen i Norddjurs Kommune adskiller sig noget fra fordelingen blandt sammenligningskommuner og resten af regionen. I forhold til sammenligningskommunerne er der i Norddjurs Kommune relativt mange iværksættere inden for operationel service og få inden for de primære erhverv. Sammenlignet med regionen har der i Norddjurs Kommune været en markant større tilvækst af virksomheder inden for hoteller og restauranter samt operationel service, mens der omvendt har været færre nye virksomheder inden for finansiering, forsikring og ejendomme samt information og kommunikation.

Tabel 5.1. Fordeling af iværksættere efter brancher, gennemsnit for 2019-20

Branche	Norddjurs Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Operationel service	15%	9%	8%	9%
Bygge og anlæg	14%	12%	12%	13%
Vidensservice	13%	8%	15%	16%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	11%	18%	10%	8%
Hoteller og restauranter	10%	11%	5%	6%
Detailhandel	8%	8%	8%	8%
Finansiering, forsikring og ejendomme	8%	11%	12%	9%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	7%	8%	9%	9%
Industri	7%	6%	5%	4%
Transport	4%	2%	4%	5%
Information og kommunikation	3%	4%	7%	9%
Engroshandel	2%	4%	4%	3%
I alt	100%	100%	100%	100%

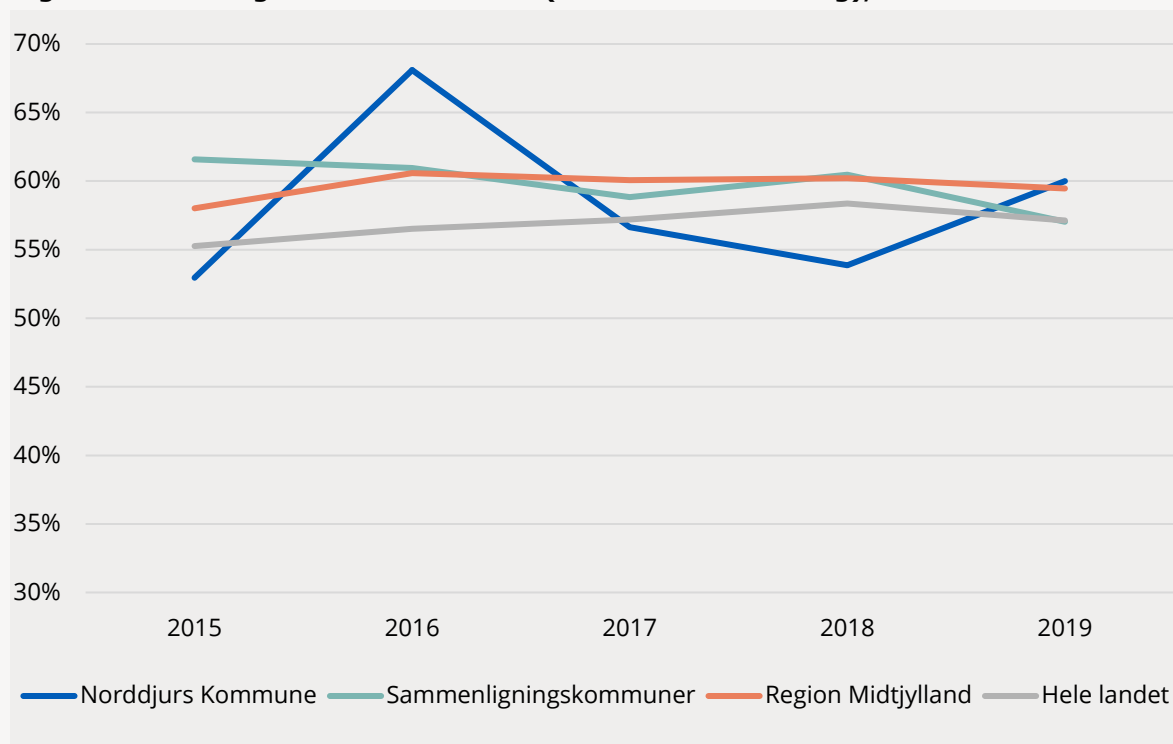
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
 Note: Iværksættervirksomheder med uoplyst sektor er ikke medtaget.

Betydelige udsving i overlevelsesraten for nye virksomheder

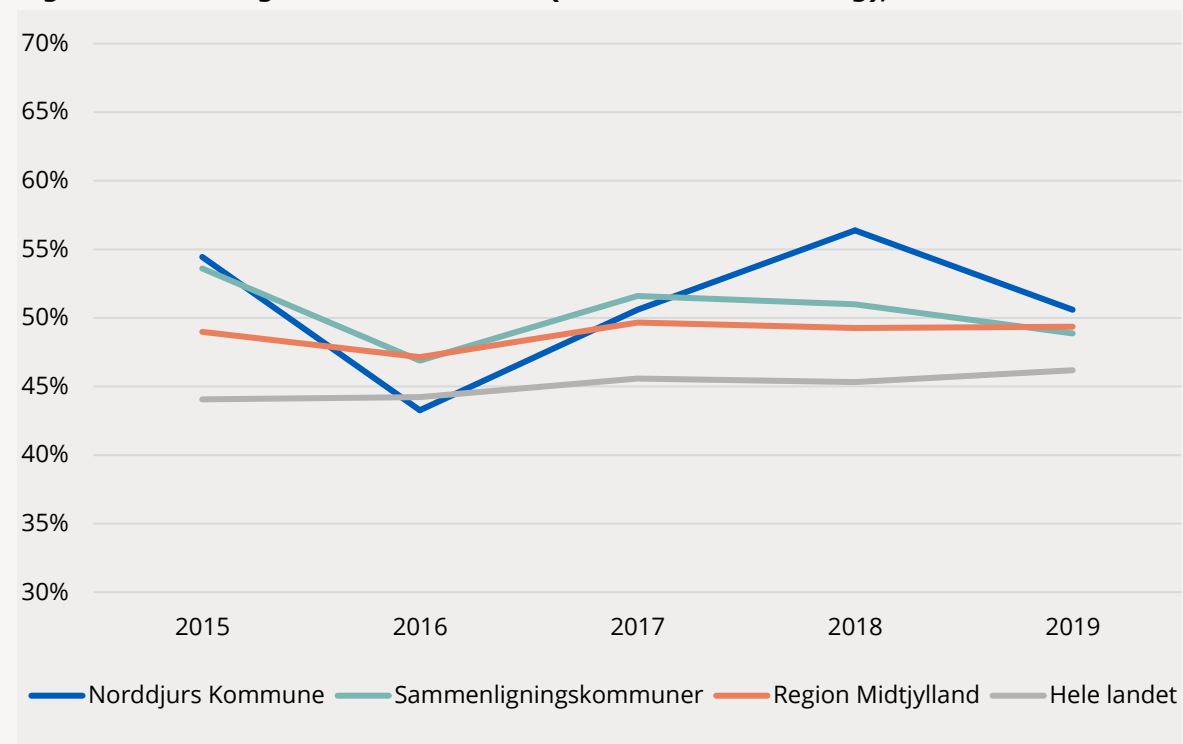
En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelsesraten, det vil sige andelen af iværksættervirksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figurerne nedenfor viser overlevelsesraterne henholdsvis tre- og fem år efter etablering for iværksættere i henholdsvis Norddjurs Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Det fremgår, at overlevelsesraterne har svinget en del fra år til år i Norddjurs Kommune. I nogle år har overlevelsen ligget over regionen og sammenligningskommunerne, mens den i andre år har været lavere. I de seneste år har den femårige overlevelsesrate været høj i Norddjurs Kommune, mens den treårige rate har ligget lidt under regionsgennemsnittet. I 2019 var både den tre- og femårige overlevelsesrate dog over gennemsnittet for regionen, sammenligningskommunerne samt hele landet.

Figur 5.3 Udvikling i overlevelsesraten (tre år efter etablering), 2015-19

Figur 5.4 Udvikling i overlevelsesraten (fem år efter etablering), 2015-19

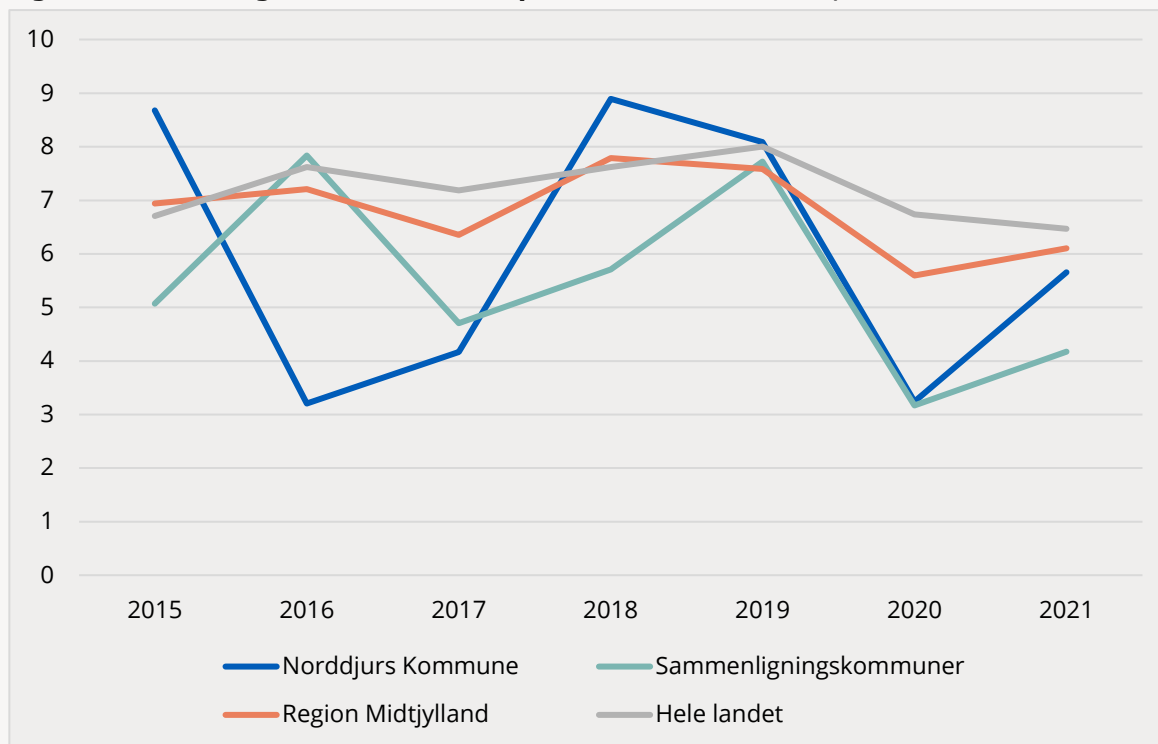
Fald i antallet af konkurser under coronakrisen

En anden indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figuren til venstre viser, hvor mange virksomheder der blev erklæret konkurs i Norddjurs Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder.

Det fremgår, at andelen af konkurser i Norddjurs Kommune lå markant under landsgennemsnittet i perioden 2016 til 2017 samt i 2020. Omvendt havde Norddjurs Kommune relativt mange konkurser i 2018 til 2019. Figuren viser også, at antallet af konkurser generelt har været faldende under coronakrisen, hvilket skal ses i lyset af adgangen til hjælpepakker.

Figuren til højre viser, hvordan konkurserne fordeler sig på hovedsektorer i Norddjurs Kommune. Som det fremgår, er service den sektor, der har oplevet flest konkurser over årene. I 2021 var der også relativt mange konkurser inden for bygge og anlæg samt service i Norddjurs Kommune.

Figur 5.5. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2015-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med beskæftigelse og/eller en omsætning på mindst en mio. kr. (aktive virksomheder). Antallet af virksomheder for 2021 er estimeret på baggrund af udviklingen i virksomhedsbestanden i perioden 2015-20.

Tabel 5.2. Fordeling af konkurser i Norddjurs Kommune på hovedsektorer, 2015-21

Sektor	2015	2018	2021
Service	50%	26%	42%
Handel	22%	32%	8%
Primære erhverv	11%	5%	0%
Bygge og anlæg	11%	21%	33%
Transport	6%	5%	17%
Industri	0%	11%	0%
I alt	100%	100%	100%

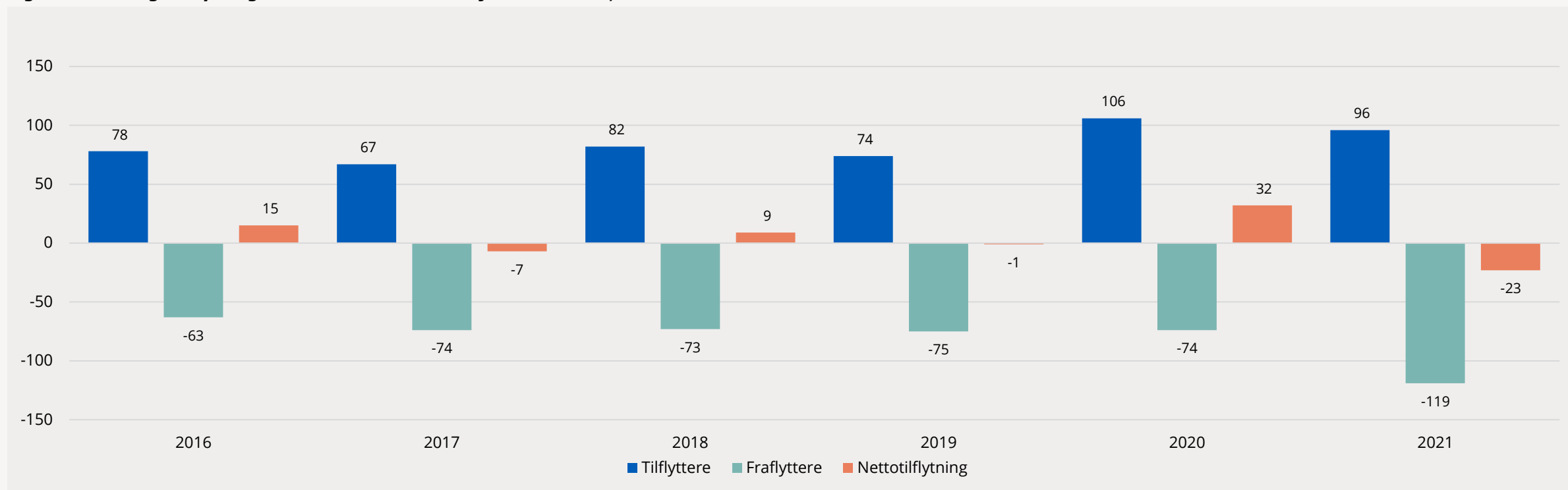
Beskeden nettotilflytning af virksomheder siden 2016

Et andet vigtigt pejlemærke for erhvervsvilkårene er omfanget af til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 5.6 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen (tilflytninger minus fraflytninger) til Norddjurs Kommune fra 2016 til 2021.

Set over hele perioden har tilflytningen af virksomheder stort set svaret til fraflytningen, idet nettotilflytningen har været positiv i 2016, 2018 og 2019. Efter en stigning i 2020 på 32 virksomheder var der nettofraflytning af virksomheder i 2021.

Figuren viser også en tendens til, at både til- og fraflytningen har været stigende over årene. Tilflytningen toppede med 106 virksomheder i 2020, mens fraflytningen var størst i 2021 med 119 fraflyttede virksomheder.

Figur 5.6. Til- og fraflytning af virksomheder i Norddjurs Kommune, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR).

Note: Antallet af virksomheder omfatter udvalgte selskabsformer (enkeltmandsvirksomhed, PMV, I/S, A/S, ApS, mv.) og ikke fonde, foreninger, offentlige virksomheder, mv. Omfatter ikke holdingselskaber eller filialer. Denne afgrænsning adskiller sig fra forrige side. En virksomhed tælles kun med én gang, uanset om virksomheden er flyttet til eller fra kommunen flere gange i perioden.

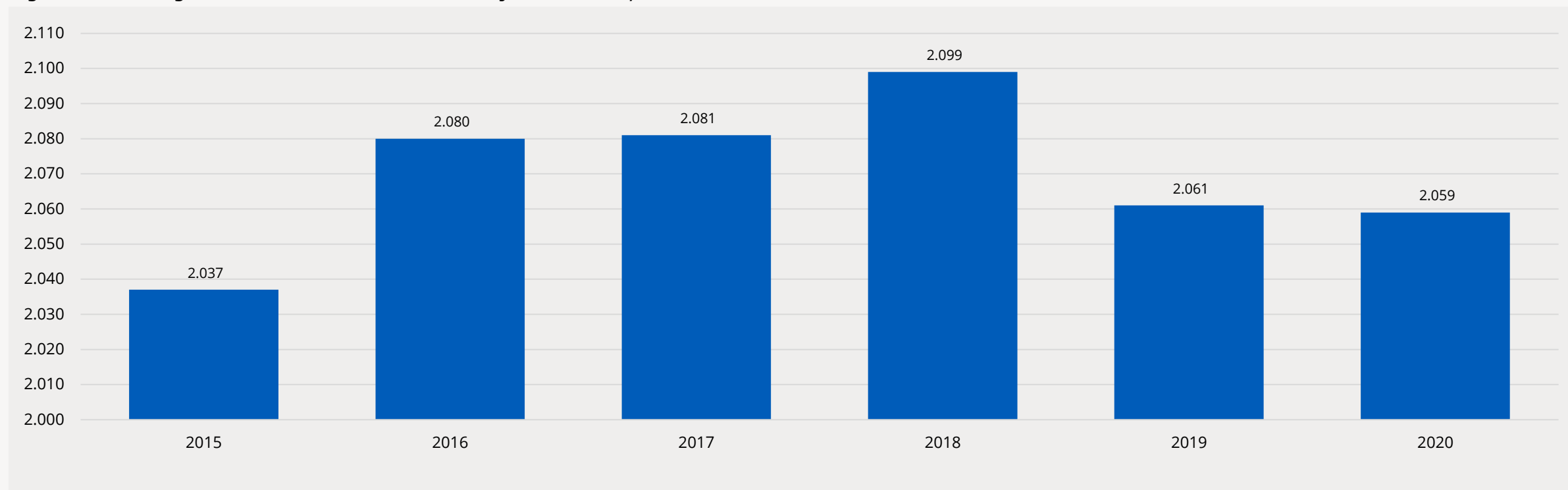
Antallet af virksomheder toppede i 2018

Opsummerende viser figuren nedenfor udviklingen i antallet af virksomheder i Norddjurs Kommune. Udviklingen i virksomhedsbestanden er en sammenfattende indikator, der både rummer tilgangen af iværksættere, frafaldet pga. konkurser og virksomhedslukninger samt nettoflytningen af etablerede virksomheder.

Figuren viser, at antallet af virksomheder i Norddjurs Kommune er steget med 20 virksomheder over den femårige periode. Frem mod 2018 steg bestanden med ca. 60 virksomheder svarende til tre pct., mens bestanden i perioden 2018 til 2020 faldt med to procent.

Figuren viser også, at væksten var størst fra 2015 til 2016, hvor Norddjurs Kommune oplevede en nettofremgang på 43 reelle virksomheder.

Figur 5.7. Udvikling i antal reelle virksomheder i Norddjurs Kommune, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Reelle virksomheder er afgrænset til virksomheder i den private sektor, der i det pågældende år har en økonomisk aktivitet (afhængig af branche), som svarer til mindst et halvt årsværk.

Knap tre pct. af alle midtjyske virksomheder ligger i Norddjurs Kommune

Til sidst giver nedenstående tabel et overblik over, hvordan den samlede virksomhedsbestand, gruppen af iværksættere og gazeller i Norddjurs Kommune fordeler sig på hovedsektorer.

Det fremgår, at fordelingen af iværksættere nogenlunde modsvarer fordelingen af reelle virksomheder. Der er dog relativt få iværksættere inden for primære erhverv og transport i forhold til disse erhvervs størrelse (målt på antallet af virksomheder i Norddjurs Kommune).

Nederst i figuren ses, hvor stor en andel Norddjurs Kommune huser af de tre virksomhedstyper i hele regionen. Andelen af iværksættere ligger ikke overraskende under andelen af den samlede virksomhedsbestand, jf. analysen af etableringsraten. Andelen af gazeller er også lidt lavere, men skal ses i lyset af, at der generelt er få virksomheder i hele regionen, der lever op til definitionen, hvorfor tallet er meget følsomt over for udviklingen i enkeltvirksomheder.

Tabel 5.3. Virksomheder, iværksættere og gazeller i Norddjurs Kommune fordelt på sektorer, 2020

Sektor	Reelle virksomheder	Iværksættere	Gazeller
Bygge og anlæg	258	15	2
Handel	421	14	2
Industri	142	3	1
Primære erhverv	439	4	0
Service	719	50	4
Transport	80	3	1
I alt	2.059	89	10
Andel af Region Midtjylland	2,9%	2,2%	1,9%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og Børsens Gazelleliste 2021.

For at en virksomhed kan betegnes som en gazellevirksomhed, skal den opfylde en række krav:

- Virksomheden skal minimum have en omsætning på 1 mio. kr. eller komme ud med et bruttoresultat på 0,5 mio. kr. det første år, der måles fra.
- Virksomheden skal være et ApS eller A/S. Dog kan pengeinstitutter også deltage uanset virksomhedsform.
- Virksomheden skal minimum have offentliggjort fire regnskaber og have oplevet vækst i omsætning (bruttoresultat) i hvert eneste af de fire regnskabsår.
- Den samlede sum af det primære resultat i virksomheden skal være i plus, men må godt være negativt ét år.
- Virksomheden skal som minimum have fordoblet sin omsætning gennem de fire sidste regnskabsår.

Kilde: Børsen

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6 Vækstvirksomheder og eksport

Dette afsnit går i dybden med, hvordan Norddjurs Kommunes virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på brancher.

Derefter ser afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi har udviklet sig.

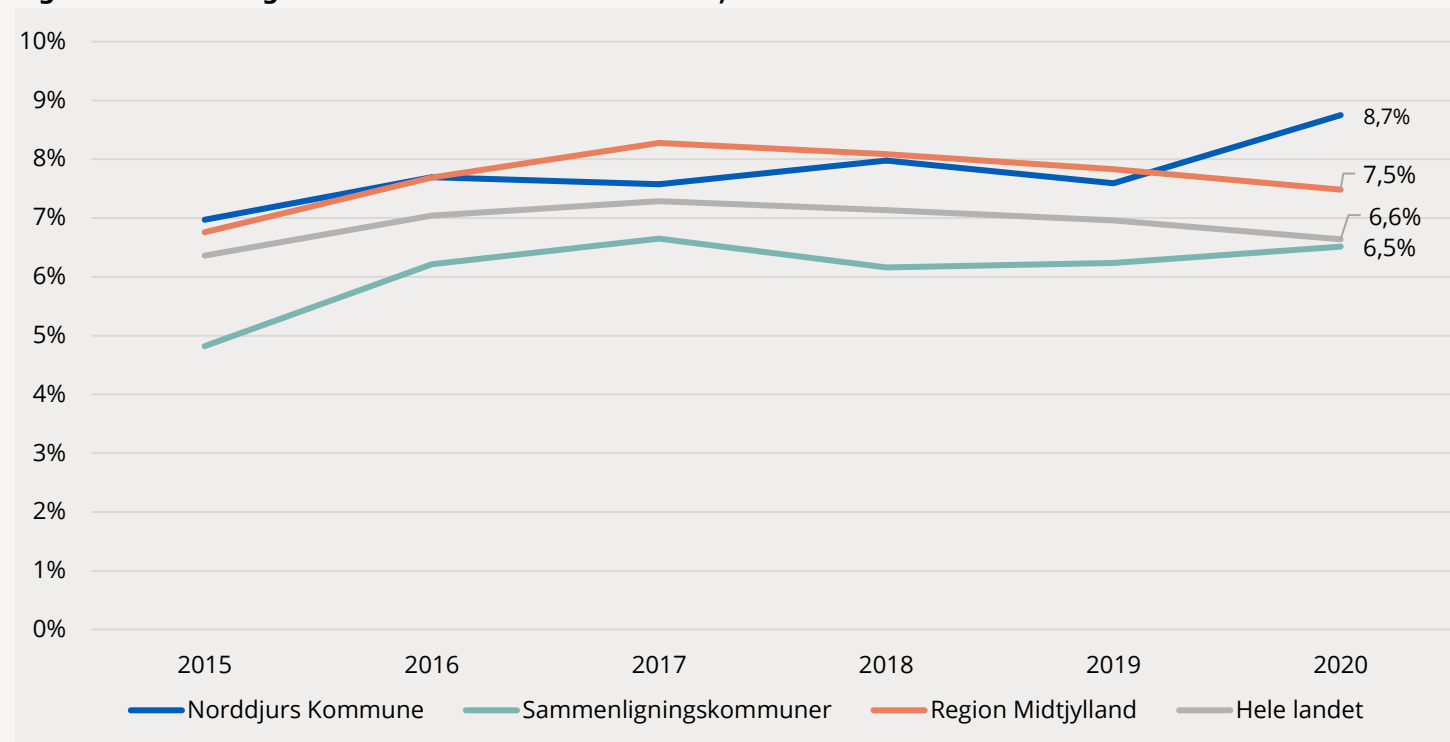
Stigende antal vækstvirksomheder i Norddjurs Kommune

Figur 6.1 viser udviklingen i andelen af vækstvirksomheder fra 2015 til 2020. I forhold til gazellebegrebet (afsnit 5) er der her et mindre krav til den samlede vækst i virksomheden samtidig med, at der kun ses på en treårig periode (se noten). Omvendt fokuserer opgørelsen af vækstvirksomheder kun på de erhverv, der konkurrerer internationalt (typisk i form af erhverv med eksport eller erhverv med mange underleverancer til eksportvirksomheder).

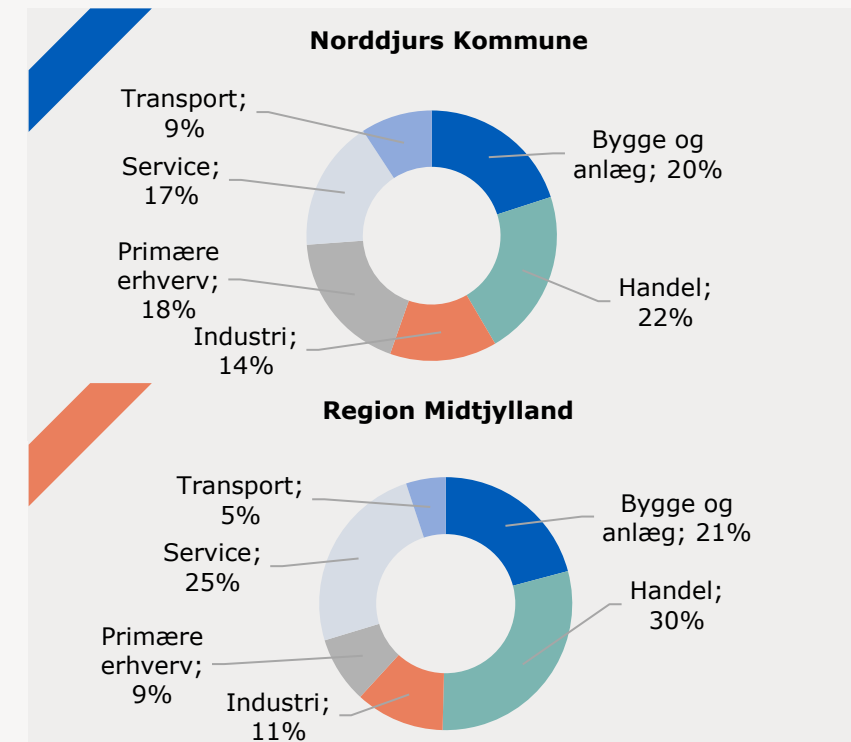
Det fremgår, at Norddjurs Kommune over hele perioden har oplevet en stigning i andelen af vækstvirksomheder, og at andelen i 2020 lå over både regions- og landsgennemsnittet samt gennemsnittet for sammenligningskommunerne. Figuren viser også, at andelen af vækstvirksomheder hvert år i perioden har ligget højere end i sammenligningskommunerne og landsgennemsnittet.

Figuren til højre viser, at vækstvirksomhederne i Norddjurs Kommune er mere jævnt fordelt på sektorer end i regionen.

Figur 6.1. Udvikling i andelen af vækstvirksomheder, 2015-20

Figur 6.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

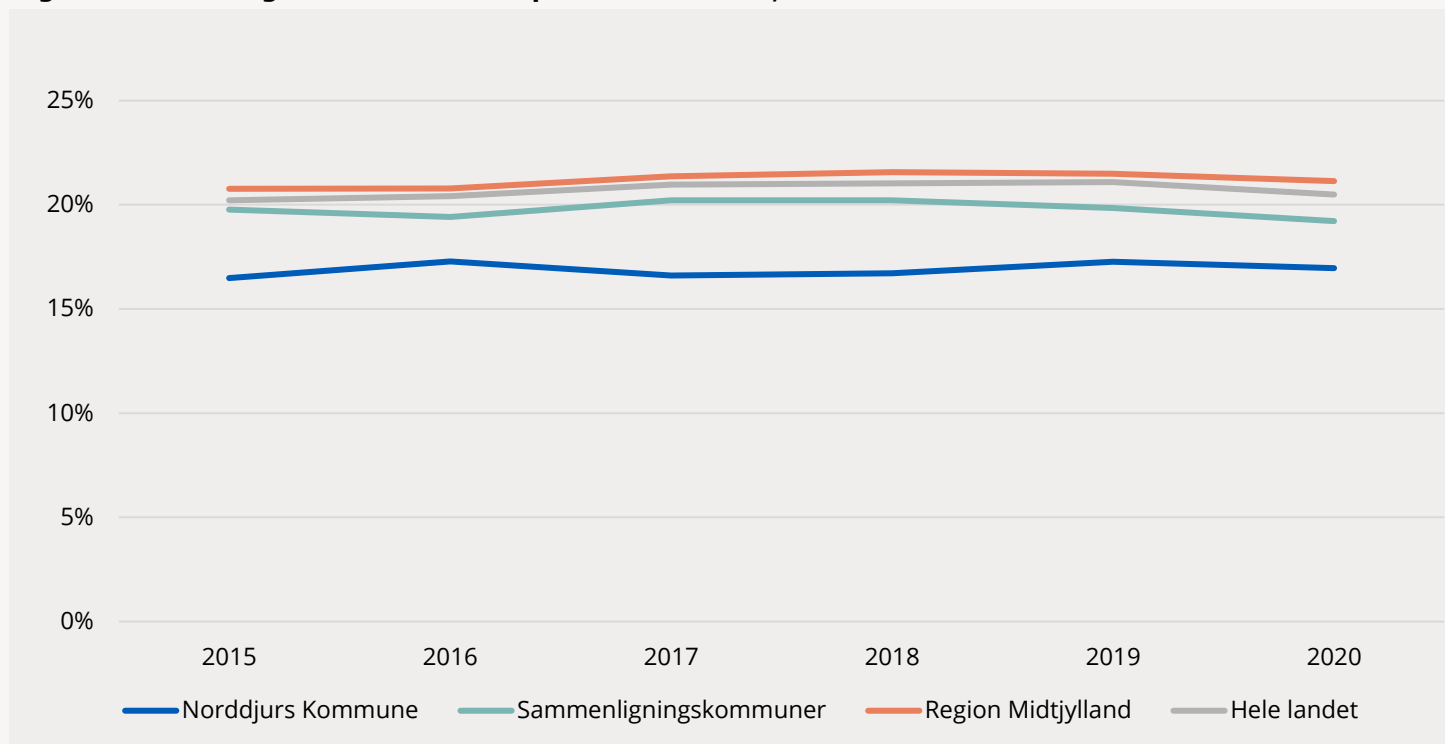
Note: Vækstvirksomheder har haft en årlig omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Vækstvirksomheder er opgjort inden for internationalt konkurrerende erhverv. Sammenligningskommunerne omfatter: Lemvig Kommune, Struer Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune og Samsø Kommune.

Andelen af eksportvirksomheder er lidt mindre end i sammenligningskommunerne

Virksomheder, der eksporterer varer og tjenester, er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse. Figuren til venstre viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2015 til 2020. Holdt op mod sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og resten af landet har Norddjurs Kommune en noget lavere andel eksportvirksomheder. I 2020 var 17 pct. af virksomhederne i Norddjurs Kommune eksportvirksomheder mod 21 pct. i regionen og 19 pct. i sammenligningskommunerne. Det fremgår også, at andelen af eksportvirksomheder har været nogenlunde konstant i kommunen.

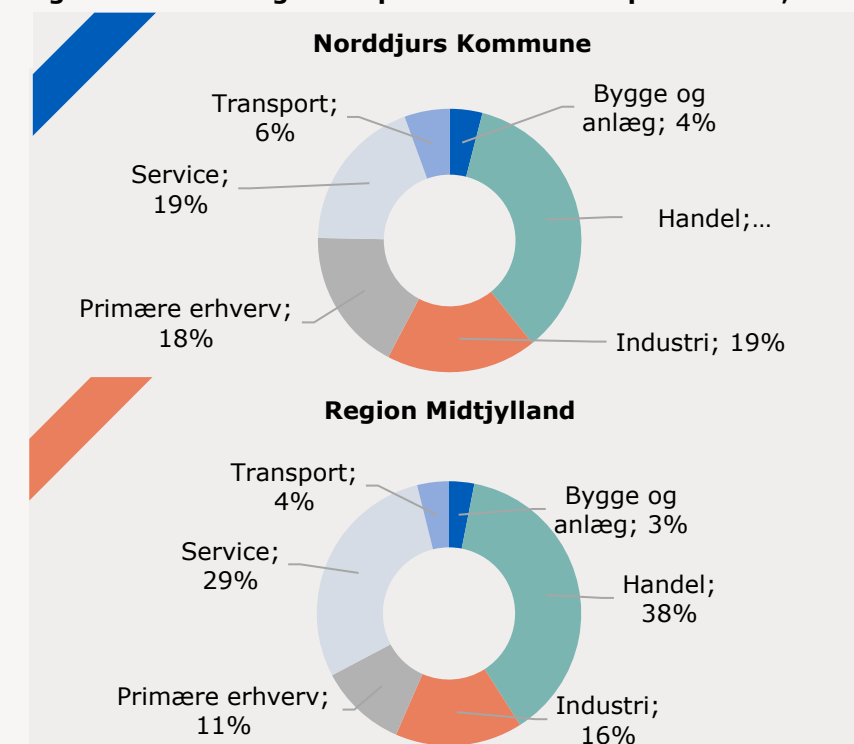
En stor andel af Norddjurs Kommunes eksportvirksomheder kommer fra handelssektoren, jf. figuren til højre. Figuren viser dog også, at eksportvirksomhederne er mere jævnt fordelt på sektorer end i regionen. Primære erhverv og industri mere i Norddjurs Kommune blandt eksportvirksomhederne, end de gør i en midtjysk gennemsnitskommune.

Figur 6.3. Udviklingen i andelen af eksportvirksomheder, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Figur 6.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

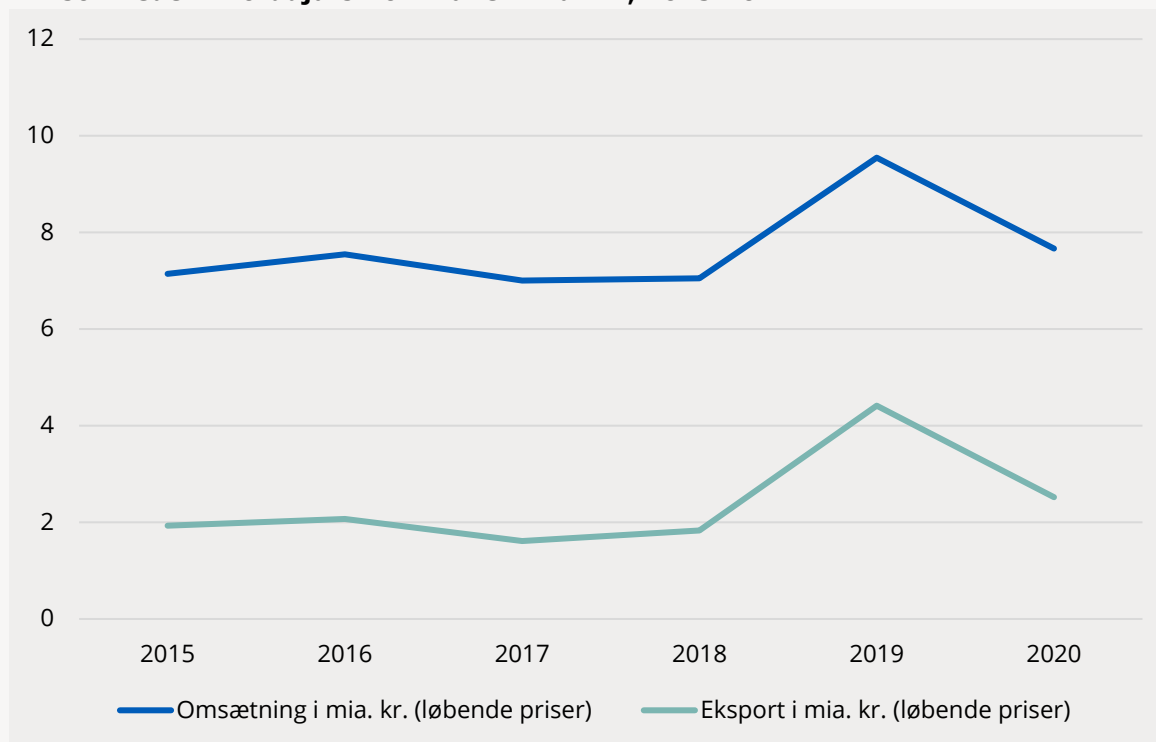
Vækst i den samlede eksportværdi siden 2015

Mens analysen på forrige side gav et billede, af hvor mange virksomheder der eksporterer, giver figurerne nedenfor et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser Figur 6.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt private virksomheder med eksport.

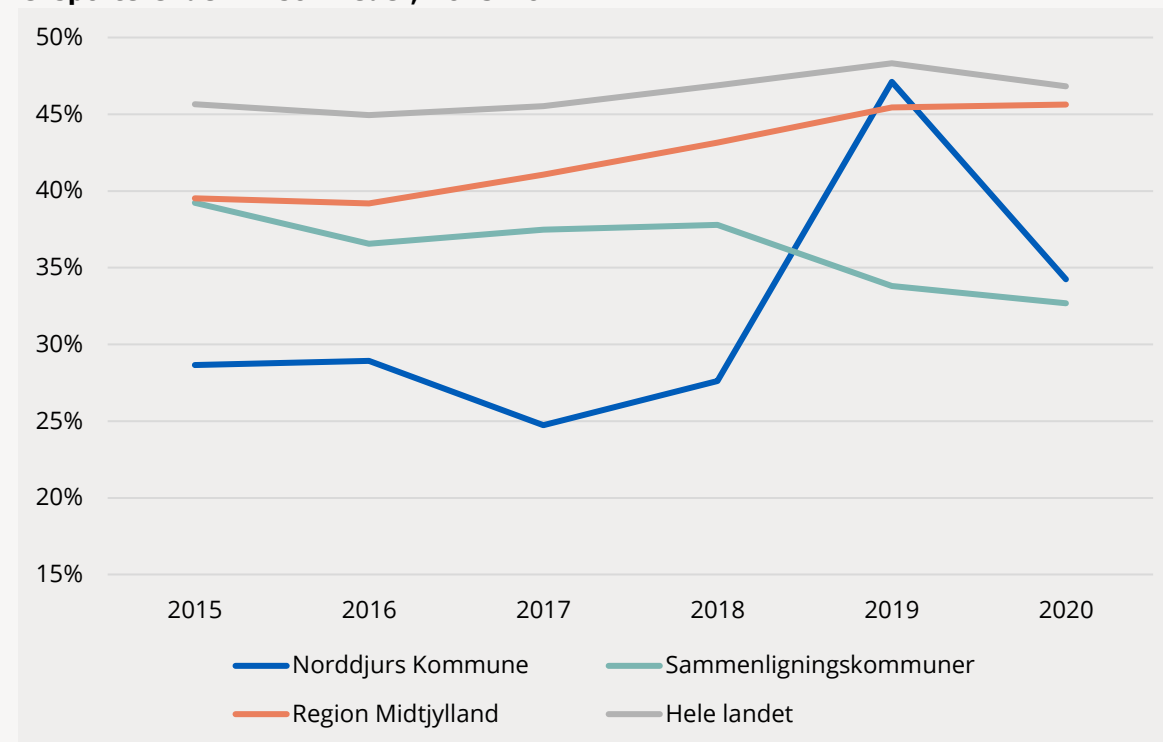
Figuren viser, at den samlede eksportværdi i Norddjurs Kommune blev fordoblet i 2019, men derefter faldt en del i 2020. Tilsvarende steg den samlede omsætning betydeligt i 2019 for derefter at falde igen blandt de eksporterende virksomheder.

Herudover viser Figur 6.6, at der i Norddjurs Kommune er sket en vækst i eksportens andel af den samlede omsætning – fra ca. 29 pct. i 2015 til 34 pct. i 2020 (og 47 pct. i 2019). I de seneste år har andelen ligget over sammenligningskommunerne efter en periode, hvor andelen var otte til ti pct. lavere end i disse kommuner.

Figur 6.5. Udviklingen i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Norddjurs Kommune i mia. kr., 2015-20

Figur 6.6. Udviklingen i eksportens andel af den samlede omsætning for eksporterende virksomheder, 2015-20

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

7 Profilanalyse – highlights

Dette afsnit indeholder nøglefigurer om den lokale og specialiserede vejledning af iværksættere og virksomheder i Region Midtjylland, herunder forskelle på tværs af kommuner i andelen af vejledte.

Afsnittet viser også, hvor stor en andel af de vejledte, der ligger inden for vækstlaget i kommunerne.

For en mere detaljeret analyse af de vejledtes profil, herunder årsværk, omsætning og eksport, henvises til Profilanalyse 2022.

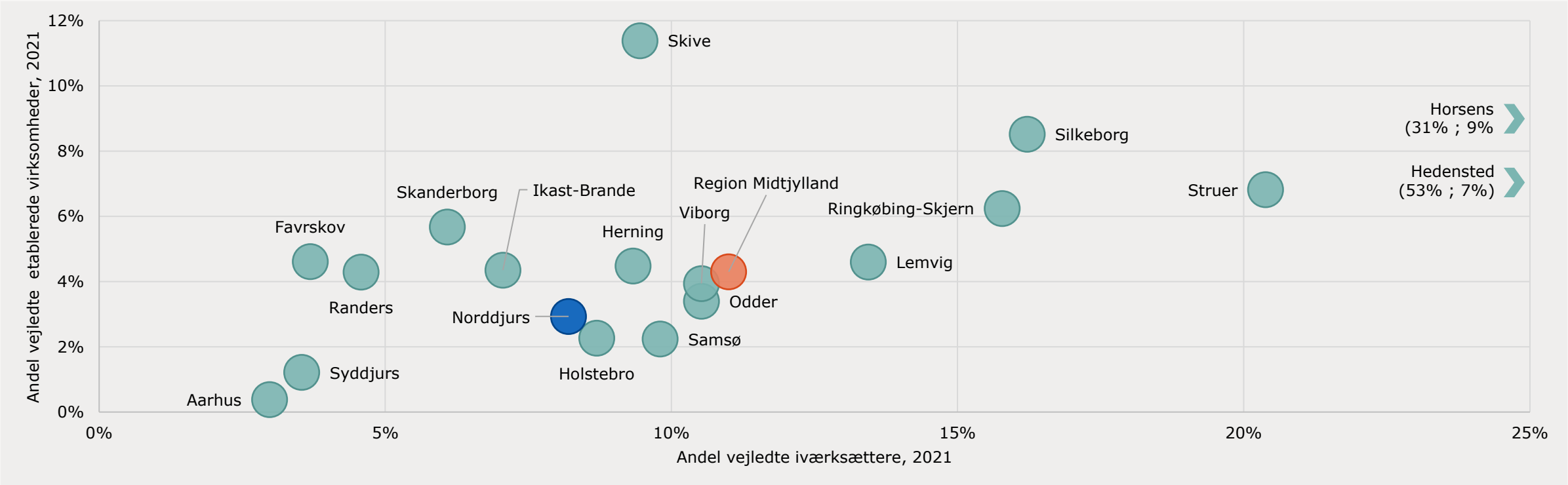
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – lokal erhvervsservice

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne – opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder – der har modtaget vejledning i den lokale erhvervsservice. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejledte iværksættere i Norddjurs Kommune er ca. otte pct., hvilket ligger lidt under regionsgennemsnittet. Når det gælder etablerede virksomheder, er lidt under tre pct. blevet vejledt i den lokale erhvervsservice – også denne andel ligger under regionsgennemsnittet.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Deltagelse i netværk, arrangementer, mv. er ikke omfattet af figuren.

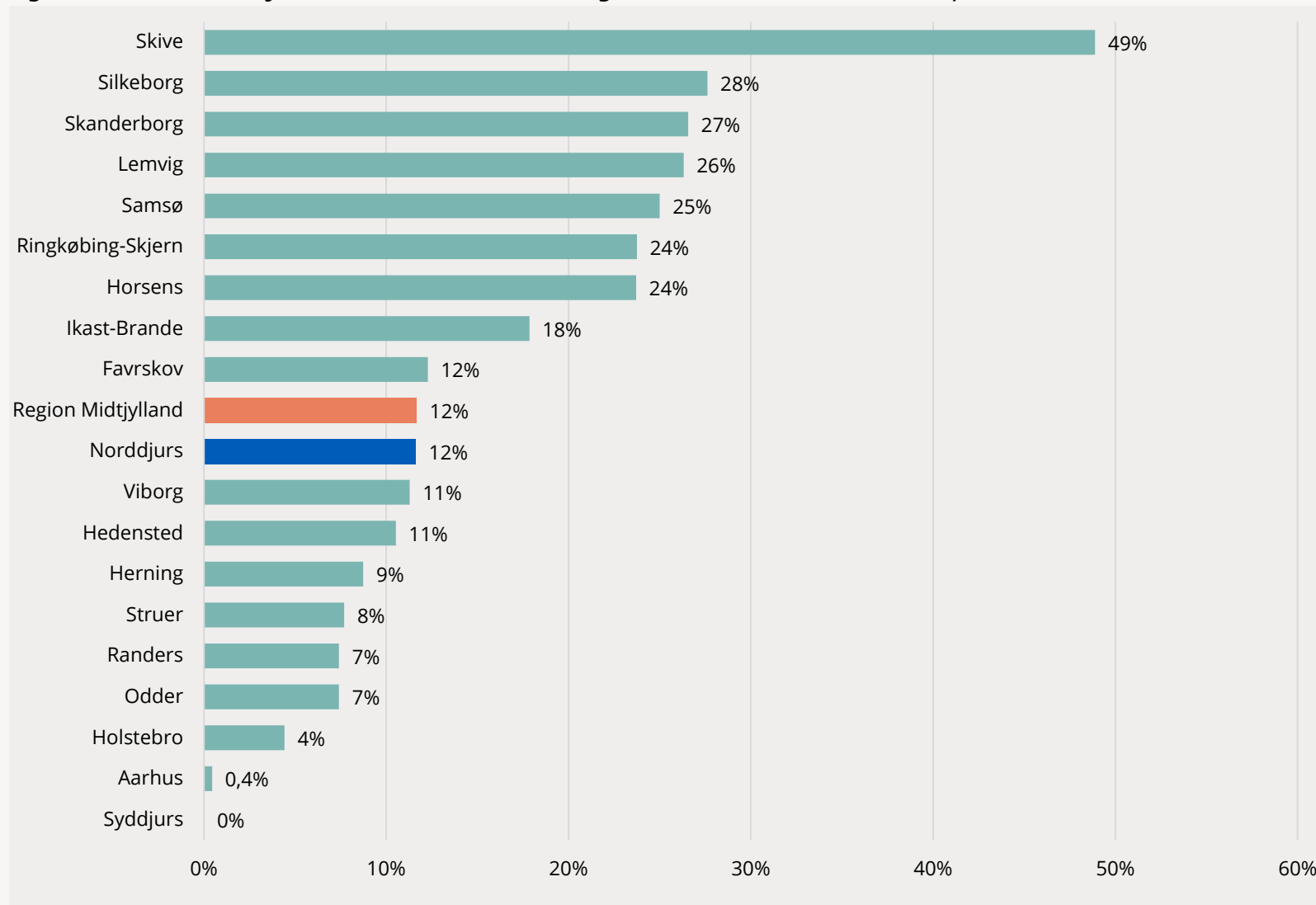
Figur 7.1 Andel, der har modtaget lokal vejledning i 2021, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – lokal erhvervsservice

Figur 7.2 Andelen af vejledte virksomheder i vækstlaget i den lokale erhvervsservice, 2021

Figuren til venstre viser, hvor stor en andel af virksomhederne fra vækstlaget (se definition nederst på siden) der har modtaget lokal vejledning i hver af de midtjyske kommuner.

Det fremgår, at 12 pct. af virksomhederne i vækstlaget i Norddjurs Kommune har modtaget lokal vejledning i 2021. Denne svarer til gennemsnittet for alle de midtjyske kommuner.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2018 til 2020 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 procent og i slutåret havde mindst fem ansatte.

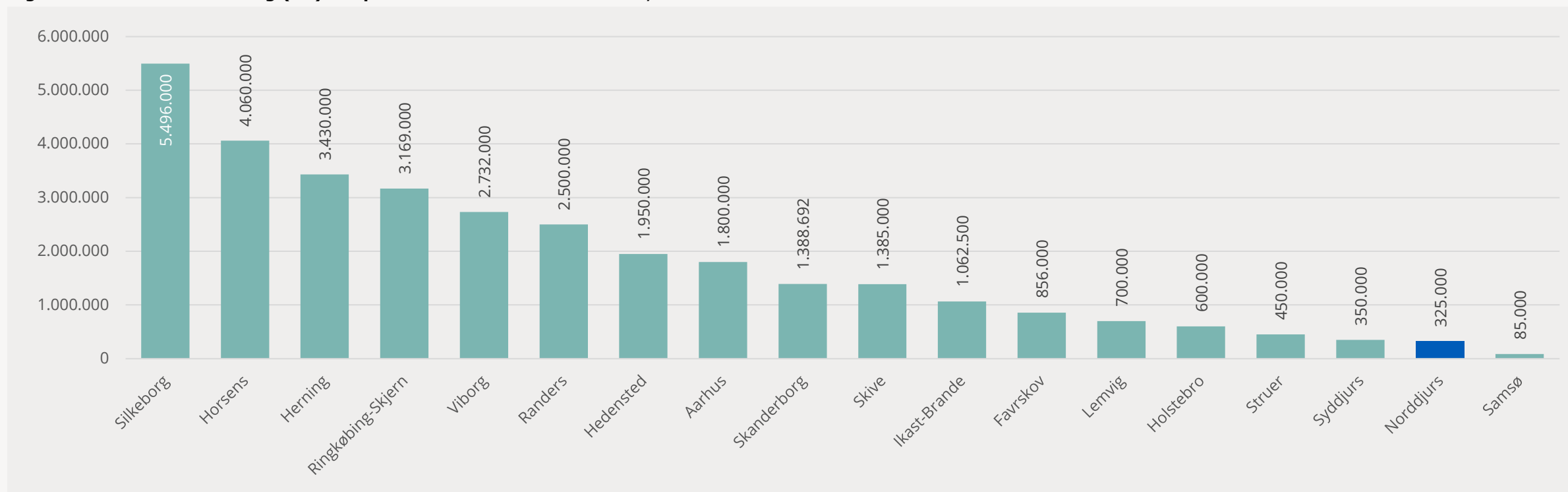
Kommunal bevilling til operatøren af lokal erhvervsservice, 2021

Omfanget af lokalt vejledte bør naturligvis ses i lyset af de ressourcer, som hver kommune har til rådighed til erhvervsservice. Det er op til den enkelte kommune, hvor mange midler der skal afsættes til lokal erhvervsservice.

Figuren nedenfor viser størrelsen af bevillingen til den lokale erhvervsserviceoperatør, der i nogle kommuner er Erhvervshus Midtjylland og i andre kommuner et lokalt erhvervsråd. Operatøren kan også være en enhed i forvaltningen.

Beløbene er oplyst af de enkelte kommuner og dækker i nogle kommuner primært over udgifter til vejledning af førstartere, iværksættere og virksomheder, mens de i andre kommuner også dækker over udgifter til bredere erhvervsfremmeprojekter. Beløbene er derfor ikke direkte sammenlignelige.

Figur 7.3. Kommunal bevilling (kr.) til operatør af lokal erhvervsservice, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra lokal erhvervsservice.
Note: Der er ikke oplysninger om Odder Kommune.

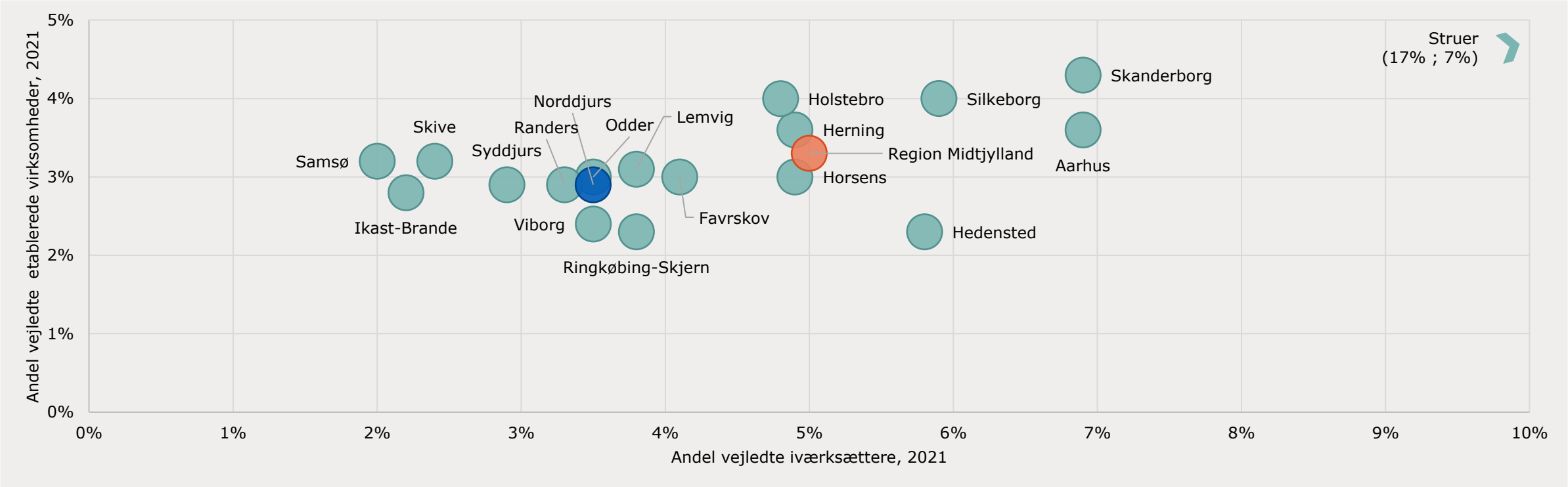
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – specialiseret erhvervsservice

Figuren neden for giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne – opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder – der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejledte iværksættere i Norddjurs Kommune på dette område er ca. 3,5 pct., hvilket ligger lidt under regionsgennemsnittet. Andelen af vejledte etablerede virksomheder er ca. 3,0 pct., hvilket er på niveau med gennemsnittet for alle midtjyske kommuner.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Virksomheder, der alene har deltaget i arrangementer og kollektive forløb, er ikke omfattet af figuren.

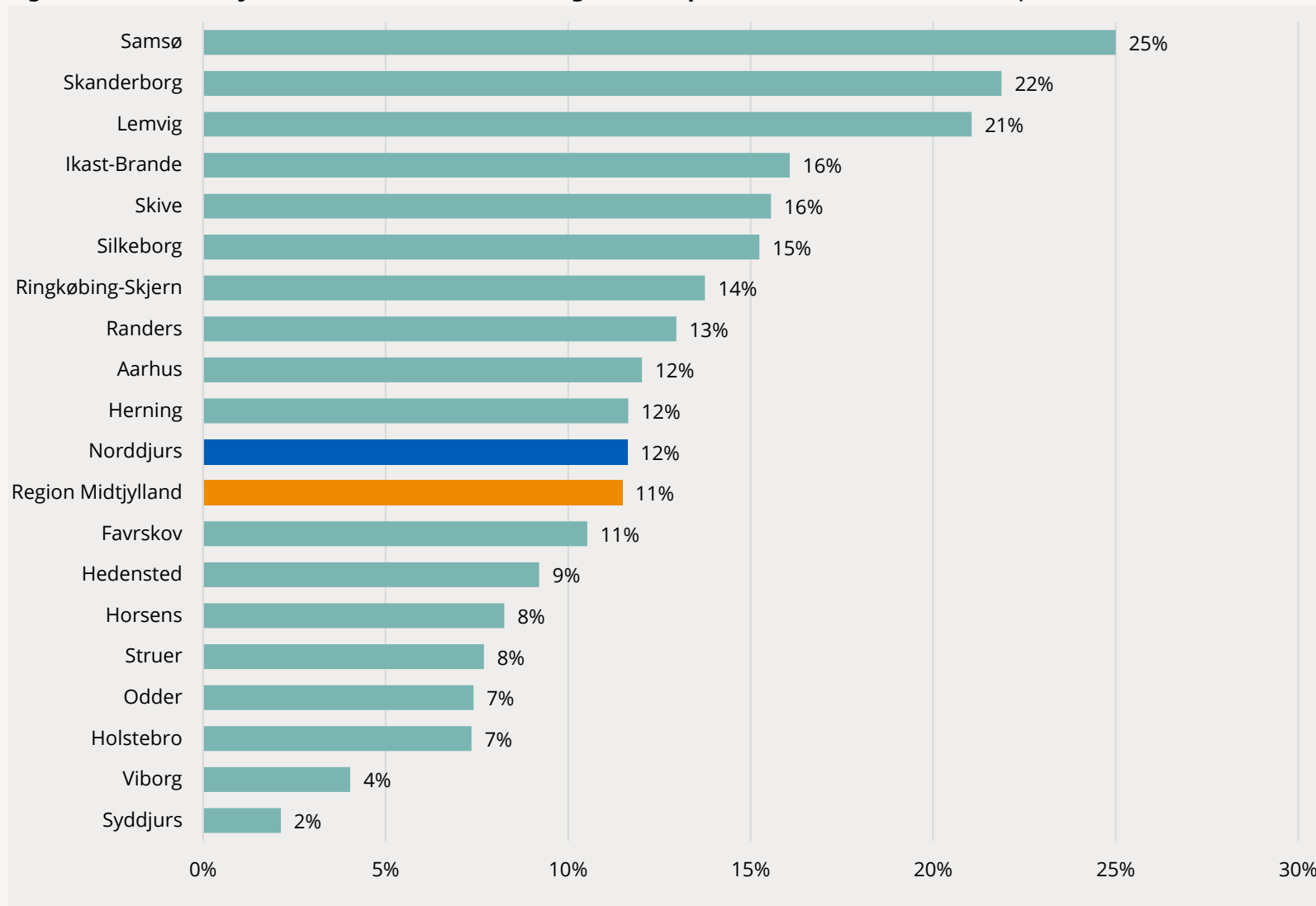
Figur 7.4 Andel, der har modtaget specialiseret vejledning i 2021, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra Erhvervshus Midtjylland.

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – specialiseret vejledning

Figur 7.5 Andel af vejlede virksomheder i vækstlaget i den specialiserede erhvervsservice, 2021

Figuren til venstre viser, hvor mange virksomheder i vækstlaget der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland.

I Norddjurs Kommune blev der i 2021 ydet specialiseret vejledning til 12 pct. af vækstlaget. Det svarer omtrent til gennemsnittet for alle midtjyske kommuner.

Generelt er der stor spredning i andelen af vejlede virksomheder inden for vækstlaget.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra Erhvervshus Midtjylland.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2018 til 2020 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 procent og i slutåret havde mindst fem ansatte.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland, maj 2022.
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group.
Data-/talmateriale leveret af IRIS Group